Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super secunda parte Digesti veteris

Albericus <de Rosate>

[Pavia], 18. März 1499

Incipit [liber] .xix. de actionibus empti et venditi

urn:nbn:de:bsz:31-298570

Visual Library

cōcol.ad defensionē cōiratum ꝯ statutū quo tenebaẜ ꝙ bāniti nō debērent receptari vel morari in eorū locis sub magna pena ꝙ si bāniti trāsitū faciebant ꝑ loca ꝙ nō tenerenẜ ad penam de quo di xi in.d.l.i.C.de ver.si.ꝛ in qōnibus statutorū quarta particula vbi agitur de bānitis.Est ēt notandū ꝙ seruus qui est in fuga nō pōt vendi.C.de plagiar.l.in fuga.sed diuidi sic.ꝯ.fa.her.l.item labeo §.vltimo.ꝙ venditio est voluntaria diuisio necessaria. ℭ Ulti mo allegatur hec.l.ad qōnem notatam.C.de pig.l.ij.ꝙ si pactū est debitorē ꝛ creditorē ꝙ creditor possit ꝓpria auctoritate ingredi pignus ꝛ debitor alienauit in alium virum locus sit pacto hec.l.ē ar.ꝙ sic.de hoc dixi plenissime in dicta.l.ij.

Am venderet. Scio ibi in semestri bus expone vt.ꝯ.de orig.iur.l.ij.§.quod post hanc.

Explicit liber.xvij.Incipit.xviij de actionibus empti ꝛ venditi.

ℭ Super rubrica vide Azo.in summa.ꝛ Rofre.in libello de act.ex empto ꝛ de actione ex vendito.In glo.rubrice.ibi exeque rentur.ar.ꝯ.de ori.iur.l.ij.§.post originē.si res vendita non tradaẜ emptori ad quid teneaẜ venditor plene.j.e.l.i.Et an compellaẜ ꝑ cise tradere ꝛ aliqua pulchra de materia interesse ꝛ quis precise cō pellatur ad factum.ꝛ quō formabiẜ libellus in casu huius.l.Et an due feranẜ sententie.ꝛ an emptor precise teneatur soluere precium ꝛ dominus tradere feudum vasallo. ꝛ an sit libellus inepte concep tus si emptor ꝓponat ꝙ venditor teneaẜ sibi rem dare venditor in seruitutibus rei vendite non dꝫ decipe emptorē ignorantē.e.l.§. venditor.quid si seruitus erat in euidenti puta ꝙ vicinus habebat tigna immissa.ꝛ an locatōr teneaẜ cōductori ꝑ guerra que erat tpe locatōis.Et an sciens debeat certiorari vel ei denūciari quādo di catur vacua possessio.j.e.l.ij.§.vacua.ꝛ quādo dicaẜ ꝓbenda va cans ꝑ possessiōe tradita ꝛ euicta agiẜ.ac si tradita non esset.j.e.l. rō.ꝛ an venditor teneatur vacuam possessionē tradere. An vendi tor teneaẜ emptori ad fructus ꝛ qñ vide.e.l.rō.§.a.ꝙ tantū opereẜ quasi traditio in incorpalibus quātū vera traditio in corpalibꝰ.e.l. §.si iter. ℭ De ꝓpositione.a.an noceat separationē an ponaẜ inclu siue vel exclusiue.e.l.§.si ꝑ venditorē.quod facit ad citatiōes im ponentes penam a tpe datꝛ litarum ꝛ de interesse circa rem quādo veniet de euictione nō cogaẜ antequā res euincaẜ.j.e.l.si seruum. ℭ Si venditor vendit ad mensurā ꝛ minor inueniaẜ venditio tꝫ sed teneẜ emptori ꝑ eo quod deest.e.l.§.si modus heres dānatꝰ vendere teneẜ act.ex empto ꝛ ex testō.j.e.l.si heres.ꝛ si res euinca tur qua actione agaẜ venditor vendēs ad mensurā teneẜ ad men suram ēt si ignorauit minus esse.j.e.l.teneẜ. Si do tibi insulā vel aliā meam reficias vel vt insulam edificatā meū cōicere quis cō tractus sit.e.l.§.i. ℭ Si vēditor sepulchrū sibi edificet teneẜ edifi cium tollere.e.l.§.si locū. ℭ Si vēditum sit vas certe capacitati ꝛ minus capiat teneẜ venditio.e.l.§.si vas.ꝛ idē si dixit esse inte grum ꝛ nō sit vendēs seruitutē itineris nō teneẜ ex eo ꝙ fundus si sit eius.alias teneẜ eadē.l.§.si iter.Aliussa.obligaẜ in venditiōe si cut paterfa.e.l.§.si filius. ℭ Generalis exceptio venditōis pro dest ei si est ignorans ꝛ emptor sciens.e.l.§.si. ℭ Ex mendatio teneẜ vēditor quatenus lesus est emptor.j.e.l.fundum. ℭ Si tra do tibi liberum predium quem tradere debebam seruitūtem cōdi co ꝑ cōditionē incerti.j.e.l.si tibi liberet.Emptor lapidū teneẜ eos eximere.j.e.l.si quis lapides.de pluribꝰ actiōibus ꝯpetētibꝰ eidē contra eundem ꝛ rōne eiusdem rei.j.e.l.non nouum. Que veniāt in actione ex empto.j.e.l.ex empto.ꝛ ꝓstare ꝛ tradere idem signifi cant quare emptor tenetur facere precium accipientis ꝛ venditor nōs rem.An teneatur venditor emptori credenti se virginem eme re cum virgo non esset eadem.l.§.si quis virginē.Aliquādo agiẜ ad rescindendum de facto quantū de facto ꝑesse.e.l.§.si quis vi na.Et de arris datis quō repetanẜ ad que ꝓstanda teneaẜ vendi tor.ꝛ si nō prestet qualiter cōueniat.e.l.§.si ignorans. ℭ Quid ve niat in actione ex empto in venditione serui infra.e.l.emptor. Et an emptor teneatur perdere per sententiam vt agat de euictione ꝛ de notorio ꝛ manifesto.an indigeat ꝓbatione venditor tenetur facere emptorē potiorē in possessione.e.l.§.idē neratius. Qui dꝫ totale interesse ꝯ peculiari si agit eadē.l.§.casꝰ. ℭ Casus in qbꝰ

cessat duple stipulatio sed non actio ex empto.e.l.§.iul.Quod iu ris est in re vendita ꝛ in accessorijs.e.l.§.siquis rem. An venditor qui dixit se nolle teneri nisi ad precium in re euicta in plus teneaẜ e.a.l.§.qui autem.Et an valeat pactum ꝙ ēt ad precium non tenea tur.ꝛ de stipu.habere licere iactus retis vendi potest.ꝛ iactare nō vult venditor ad quid teneatur.j.e.l.si iactum venditor qui male tradit sciens vel ignorans ad quid teneaẜ.j.e.l.iul. Et an teneatur ad interesse extra rem .ꝛ an excedat duplum dolus incidens i cō tractu bone fidei purgaẜ per actionem ex eo contractu.e.l.§.si vē ditor.Et si venditor sciens pluribus municipijs legata vinū ex presserit ꝛ alia sub vellamine tacuit quomodo teneaẜ.e.l.§.idem iul. qui tenetur alij implere ꝛ alius sibi teneẜ agens primo implere.e.l. §.offerri.An fructus predij venditi spectant ad emptorem.j.e.l.si fructibus.In fundo vendito ad mensuram in specie cuius sit peri culum.e.l.§.si sicius.etiā vbi nō est vera ēuictio sed quasi agiẜ ex empto.e.l.§.si fundum. In accessorijs teneẜ venditor de dolo et culpa.e.l.§.in his.Ea dꝫ esse emptoris conditio si traditio differa tur que fuisset si die venditiōis tradita fuisset.e.l.§.idē celsus. ℭ Quesita per seruum venditum pertinēt ad emptorē.e.l.§.si quid seruo.cui detur actio ex vendito ꝛ quid veniat in ea.e.l.§.ex vendito.Quādo ꝓcurator obliget dominū ꝛ quādo ei acquirat plene.e.l.§.si ꝓcurator.pena adiecta quātitati presumiẜ in fraudē vsurarum.ꝛ ideo nō cōmittiẜ.e.l.§.ibidem.Qui vult agere ex cō tractu ꝓcuratoris colludētis etiā teneẜ.e.l.§.siquis colludēte.Cō trahens cum pupillo sine tutore obligatur sed nō obligaẜ.e.l.§.si quis a pupillo venditor potest pacisci ꝙ emptor teneaẜ stare colo no.e.l.§.si venditor.ꝛ quādoqꝫ ago vt agas.Que veniant edibꝰ venditis.e.l.§.si.ꝛ legibus sequētibus.ꝛ que veniāt fundo vendito j.e.l.fundi.cum.l.se.vsqꝫ ad.l.si sterilis. ꝛ quod in venditōibus ꝑ miscue veniāt veteres vocabulꝫ.vendēs partum ancille sterilis te neẜ.j.e.l.si sterilis.venditor ignorans prediū tributariū si nō predi xit non teneẜ.e.l.§.si predij.secus.si ēptor decipiaẜ in qualitate sub stantiali.vt in.§.seq.in venditione venit ex mora interesse circa rē non extra rem.e.l.§.cum per venditor potest venditor pacisci qꝫ habeat locatum fundum quem vendit ꝛ ꝙ nulli alij vendaẜ nisi sibi.e.l.§.si tibi fundum.Quādoqꝫ cōcediẜ variare.e.l.§.si. teneẜ venditor mētitus in qualitate rei.j.e.l.si in qualitate vēditor manu mittens seruum venditū teneẜ omnia prestare emptori que habuiẜ set si manumissus non esset.j.e.l.siquis seruum. Et an valeat pa ctum de futura successione.Quid queratur per seruum fructua rio.j.e.l.si seruus.Siquis emat seruum a fure quid sibi acquirat. ꝛ in quo ei fur teneaẜ.e.l.§.serui fideiussor serui venditoris teneẜ. ac si ꝑ libero fideiussisset.e.l.§.si.Qui agit ex cōtractu teneẜ eū implere ꝑ parte sua.j.e.l.qui pendētem venditor teneẜ de his que dixit accessura venditori.j.e.l.siquis cum fundū ꝛ accessoria de bent esse integra ꝛ non viciosa in.l.sequenti actio ex vendito tol lit stipulatiōem penalem ope excep.sed ecōtra ipso iure quatenus concurrūt.j.e.l.predia.ꝛ ibi plene de ista materia legatarius emēs rem legatam ab herede ignoranter repetit precium.j.e.l.cui res. Si seruus venditoris cum peculio ante traditionem faciat furtū venditori quomō sibi consulatur.j.e.l.seruus quem. ℭ Uendēs scienter rem alienam statim teneẜ ad interesse.j.e.l.§.si sciens.ven ditor non teneẜ de vi nisi fuerit in mora.j.e.l.si ea res.Et custodia aduersus vim parum ꝓdest si duo emant a non domino ceteris paribus potior est cōditio possessoris.e.l.§.vterqꝫ.ꝛ ꝙ emens li te pendēte presumaẜ in dolo.Emptor deceptus in falsis ponde ribus vel mensuris agit contra vēditorem.j.e.l.siquis a me.ꝛ ecō uerso. ℭ Emptor deceptus in falsitate ingenium agit contra ven ditorem.j.e.l.si fundo.Si plures res vno precio vendanẜ ꝑ sin gulis agi pōt de euictione ꝑ seruitute euicta agitur contra vendi torem.j.e.l.siquis fundum.venditor domus ante traditionem te netur prestare cautionem damni infecti.j.e.l.venditor. ℭ Dolus venditoris nocet emptori si eius adminiculo vtatur.j.e.l.sicut ven ditor serui cum peculio dixit quicquā non adempturum quid ope rentur hec verba.j.e.l.si venditor.ꝛ an illa verba inducāt repetitio nem.ꝛ quādo si per emptorem stet quominus seruus vendiꝰ tra datur detineẜ de cibarijs.C.e.l.§.si. ℭ Generalis exceptio ven ditoris scientis ipsum non liberat.j.e.l.que.o.vbi vendita tacet id quod si emptor sciuisset minꝰ erat empturus teneẜ quāto minoris j.e.l.in venditōe.Et venditio fundo quid sit de arboribus.j.e.l.gꝫ

mo. ¶ Si venditor mentiat in vno in damnum emptoris et in alio
in damnū suum fit compensatio.ſ.e.l.ſi duorum. Si ancilla manu
mitti iussa ab herede per eum vendita sit et per emptorē manumiſ-
ſa distinguitur quem eligat patronum venditor vel emptor.ſ.e.l.
ticius.cum duabus sequētibus.et quid de expensis factis in eru-
diendo seruum et an iſto spe.ſſo. ēſſet limitatum intereſſe ſicut ē
hodie per Iuſti.ſi poſt venditionem et ante traditionem superue
niet dominium vēditori teneatur in emptorem tranſferre.ſ.e.l.ſiqua alie
nam.plene venditor moroſus incidit in penam et preſtat rei preciū
tanquā intereſſe.ſ.e.l.lucius.et an heres poſſit purgare moram de
functi.et an cōditio poteſtatiua poſſit p parte impleri.vendēs fun
dum ſemproniamum.et quicquid ſemproniani iuris fuit tenetur oſtē-
dere fines et inſtrumenta. An autem teneatur inſtrumenta trade-
re.ſ.e.l.ticius.et an emphiteota teneatur inueſtiturā oſtendere do
mino et declarare predia que tenet in emphiteoſim venditor ſup-
ponens imaginariū colonum vt carius vendat tenetur ex empto
ſ.e.l.qui per colluſionem.in hac actione veniunt vſure officio iudi
cis ex mora.e.l.§.ſi. ¶ Si emptor excuſatur a ſolutione precij et vē
ditor a traditione rei.ſ.e.l.bona fides.et facit ſi bannitus vendat rē
quia tunc non poſſit agere ad precium obſtante ſtatuto nō teneatur
rem tradere vbi mora ſimul cōmittitur melior eſt cōditio cōuenti. ſi
autem cōmittitur ſucceſſiue tūc vltima mora nocet.ſ.e.l. ſi per ēpto-
rem.venditor tenetur exhibere emptori inſtrumenta ſolutionū tri
butorum prediorum preteritorū.ſ.e.l.creditor.quid eſt ſi alius heres
cogitur luere fundum datum a defuncto filie in dotem.e.l.§.pre-
dium. ¶ Salarium quod debetur ex malicia vendita cedit ēptori
e.l.§.inter venditorem. Munimentum factum ante domum iuxta
mare poſtquam venit in venditōe domus.e.l.§.ſi. ¶ Si dictum
eſt quod merces inſule locata cedat emptori quāta merces cedet.ſ.e.
l.ſi mercedem. ¶ An vendito fundo videatur exceptum ſepul-
chrum quod in eo erat.eadem.l.§.4.habitatione per venditorem
habitationibus reſeruata.de quibus habitationibus intelligatur.e.§.ſi.
Et an in generali ſermone contineatur perſona loquētis.Si vendi-
tor precepit ſeruo ſolita vel inſolita.ex quo ſeruus leſus eſt an te-
neatur.ſ.l.ſi ſeruus.an dolia que dixit venditor acceſſura debeant
eſſe integra.et ſi ſunt vicioſa an venditor teneatur.e.l.§.ſi dolia.
Rei que eſt apud hoſtes eſt cōmercium propter ſpem poſtliminij
ſ.e.l.ſi.

Ires. ¶ Diuide iſtud principium in duas
partes. In prima ponit dictum vſque ibi
hoc eſt.ibi declarat vſque ad.§.venditor.et breuiter di
cit vbi tradi eſt in obligatōe contra non tradentem
agitur ad intereſſe et pōt excedere cōe et cōuentū.et vide quod no.et ple-
ne dixi.C.e.l.ſi traditio.et quod no.in gl.C.de rerū pmu.l.cū pre
cibus.et inſti.de emp.et vendi.§.preciū. ¶ Ibi nō tradatur a vendi
tore qui nō hz facultatem tradendi ſm Mar.vel etiā ſi hz ſm Io.
et Bul.Et dic tradatur in totum emptori precio per eum ſoluto.
vel aliter ſatiſfacto ita quod nō poſſit euinci ſm Odof.vt.ſ.e.l.ex em
pto.Ibi agitur.i.agi fingitur ſm Odo.in tene ppie Ra.Ibi quod
ideſt quātī ſm Odo.ibi preciū cōuētum.ibi egreditur nō ob.C.de
ſen.que p eo quod intereſt pfe.l.i.vt ibi no.ibi ſi plus intereſt rōe
affectionis ſingularis.ibi empta eſt ex cōuentōe et breuiter iuris cō
ſultus vt dixi in diuiſione et ſummario. Primo ponit dictū cū
obſcura reſpōſione dicens quod ſi res vendita nō tradatur emptori
agitur ad intereſſe.ſ.quia triplex ē intereſſe.ſ.cōe cōuētū et ſingula-
re vt no.in.d.l.i.C.de ſen.que p eo quod intereſt pfe.et hic in glo.ſ
in ver hoc ē.declarat quod obſcure dixerat.et dicit quod intelligi dz de
intereſſe ſingulari affectionis.et ſic habet intereſſe conſiderari p
relationem ad perſonam non ad rem nec precium cōmune vel cō
uentum ex quo poteſt colligi quod nō eſt re vera triplex intereſſe
ſed vnum quia exceſſus inducit diuerſitatem.ſed ita eſt quod in-
tereſſe excedit precium cōmune.et conuentum ergo cōmune.et cō
uentum non eſt intereſſe.de hoc plene per Gu.extra de regulis iu-
ris.l.mora.libro.vi.et dixi dicta.l.vnica.C.de ſenten.que pro eo
quod intereſt proferuntur. ¶ Modo tranſeamus ad materiā hu
ius.l.que eſt vtilis et pulchra et ad quā cōmuniter recurritur. Et
primo op.quod etiā ſi nō tradatur non agatur ad intereſſe vt ſupra de
reſcin.vend.l.cum emptor.§.i.Solutio ibi habetur p tradita.et ideo
nō agitur vt ibi pz.quod de incorporalibus loquitur que non recipiunt

ppie traditionem ſed quaſi traditionē.vt.ſ.de acqui.re.do.l.ſeru⁹.
§.incorpalea.vnde ibi erat quaſi tradita et iō ad intereſſe non agitur
¶ Nunc ingredior glo.magnā non ſequendo eius ordinē.ſed op
ponendo ex legibus Mar.quod precise cōpellatur venditor tradere vt
liberetur pſtando intereſſe.ſ.de rei ven.l.qui reſtituere.So.cōiungē-
do ſolutiones glo.et dic quod hic tradi id quod non eſt meū erat in
obligōne in.l.ſed ibi erat in obligōne reſtitui quod eſt meū.et hec ve-
ra ſed alij de equitate aliud dicūt. ¶ Item op.ſi rem tradi eſt in ob
ligatione.et hoc petitur factus eſt iudex qui in alio cōdemnat quam pe-
titum eſt.C.de fideicōmiſſ.liber.l.ſi.So.vt in glo.quia hoc ſpāle
vt et alias.ſ.ſi cer.pe.l.vinum.et ibi dixi. ¶ Alij dicūt quod hic petitur
intereſſe et in eo fit cōdemnatio et ſic ceſſat cōtrarium. ¶ Alij quod
vt quaſi idem ex poteſtate legis.ſic et alias.ſ.de verbo.obl.l.ſi ſer
uum.§.ſi.ſimile etiam quia quādoque imponitur pena corporalis lo-
co pecuniarie quaſi idem cum ſoluere non poteſt pecuniam.ſ.de
iur.om.iudi.l.ſi quis id quod.§.in ſeruos.et.C.de ſeruis fugi.l.qui-
cūque. ¶ Alij dicūt quod regulariter res eſt petenda et in cōdemna-
tione deducenda.Sic actor pbauit intētionem ſuam vt dicta.l.ſi.
C.de fideicō.liber.vbi de hoc latis dixi.fallit quādo res petita im
poſſibile eſt preſtari vt quia interijt.tunc enim fit cōdemnatio in
eſtimatione vt.ſ.de cōdi.furtiua.l.iij.et furtiua.et ibi de hoc.
¶ Item fallit ſi actor cōtentus ē cōtumacia rei puniri in ſola eſti
matione vt.l.qui reſtituere.de rei ven. ¶ Item fallit ſi natura ac
tionis patiatur rem peti.et ſi non tradatur intereſſe vt hac.l.e. C.e.l.
ſi traditio. ¶ Item fallit in legatis ſi heres cōmodū non pōt pre-
ſtare rem legatam vt.ſ.de leg.iij.l.fideicōmiſſa.§.ſi ſeruo.et.l.non
dubium.e.l.non amplius.in ſi.vel etiam ſi cōmodē poſſet ſed pie-
tas offenderetur vt de leg.i.l.ſi domus.§.ſi in pecunia.Item ſi eſti-
matio ſit idem cum re petita vt.ſ.de auro et ar.le.l.i.§.ſi.et.l.cū cer
tum. ¶ Item op.ad hoc quod precise cogatur rem tradere ſicut i do
natione vt inſti.de dona.§.perficiuntur.So.vt glo. ¶ Item op.ad
idem quod precise cōpellatur rem tradere.ſ.de verbo.oblig.l.vbi au
tem non apparet.§.ſi. ¶ So.ibi dari eſt in obligōne et ex cōtractu
nominato et ideo precise cogitur hic rem tradi.et ideo ad intereſſe
agitur vt hic et ibi no. ¶ Item op.ad idem quod precise cogatur tra-
dere rem quia hoc conuenit vt.ſ.e.l.ex empto.in prin. ¶ Sol.vt gl.
vel dic quod hoc facit auctoritate legis.Item op.quod aliud p alio in
uito creditori ſolui non pōt vt.ſ.ſi cer.pe.l.ij.§.mutui.So.vt pre
dixi quia eſt quaſi idem et eſt in obligōne ſi res non tradatur aucto-
ritate huius.l. ¶ Modo quia glo.et doc.cōiter hic tractant ma-
teriam de intereſſe quam pleniſſime tractat glo.et doctores in di-
cta.l.vnica.C.de ſentē.que pro eo quod intereſt profe.et ibi ſatis
dixi.ideo hic leuiter tranſeam aſſumendo principaliter illa que tan
gunt principaliter materiam huius.l. ¶ Et primo quero an inter
eſſe ſit in obligōne.glo.hic videtur tenere quod non.et idem tz.ſ.de re
iudi.l.ſi quis ab alio.§.ſi.de verbo.obliga.l.ij.§.i.et.l.cū ſtipulat⁹.
¶ Contrarium tenet.ſ.ſi cer.pe.l.certi cōditio.in prin.et ibi de hoc
dixi.maxime in ver.item queritur.nūquid hec certi conditio cōpetat
ppter intereſſe petendo.et ideo et no.ſ.ſi quis in ius voca.nō ie-
rit.l.ſi.ſed quātum ad pſens dic ſm Old. ¶ Aut factum ē in ob
ligatione et tunc ſi non fiat intereſſe ē in obligōne ſm Py.et ē ca-
ſus ſm eum.ſ.de verbo.ob.l.ſtipulationē non diuiduntur.§.celſus.
vbi de hoc notatur et ſatis dixi.et.e.ti.l.ſi inſulam.aut datio eſt in ob
ligatione.et tunc aut cōtractus eſt innominatus aut nominatus.ſi in
nominatus tunc intereſſe eſt in obligōne ſed precise tenetur rem dare et
accipiētis facere vt dicta.l.vbi autem.§.ſi.de verbo.obl.et ibi no.
¶ Si nominatus tunc intereſſe in obligōne vt.C.de rerum p-
mu.l.rebus.et no.in glo.in dicta.l.vnica.de ſen.que p eo quod inter-
eſt pfe.in glo.que incipit ſimilibus. ¶ Si inter alias opi.recurre
ad dictam.l.certi cōditio.ſ.ſi cer.pe.et dicta.l.ſtipulationes non diuiduntur
§.plura.et ibi de hoc ſatis dixi.l.vnica.C.de ſen.que p eo quod in-
tereſt pfe. ¶ Item quero quando factum pmittitur an pmiſſor
precise compellatur ad factum.glo.videtur dicere quod non vbi agitur ad
factum.ſecus ſi ad dandum vt no.in dicta.l.ſi quis ab alio.§.ſi.ſ.
de re iudi.C.de op.liber.l.neque patronus.et.ſ.de verbo.obl.l.cū
ſtipulamus.§.ſi.et in multis alijs locis. ¶ Contrarium no.ſ.de ver.
ob.l.ij.§.i.et dicta.l.vbi autē.§.ſi.e.ti.et dicta.l.vnica.de ſen.que p
eo quod intereſt pfe. ¶ Dominus Py.videtur fuiſſe in opi.quod pōt
minime quis cogi precise ad factum ſi liberetur preſtando intereſſe.
et videtur caſus ſm eum.ſ.de ver.obl.in ſtipulationibus.§.operarum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſed fallit ſm eu3 in caſibus.j.de ope.no.nū.l.ſtipulatio.§.ſi.ſur.ᷓ ibi de hoc notaui ᷓ ſatis dixi. ¶ Itē fallit.ff.qꝫ me.cā.l.ſi eum ex ceptū.ff.de leg.iij.l.ſi deicō miſſa.§.ſi.de aque plu.ar.l.ſi tertius.§. officiū.ff.de pcur.l.ſed hec.§.ꝓcu.vbi et̄ de hoc notaui ᷓ dixi.ᷓ ff. de rei ven.l.qui reſtituere.ᷓ hoc ideo ē in dictis legib᷒ quia in quā libet ipſarū ꝑuideꝫ bñficio legis.l3 pars nihil diceret de tali cō pulſione.nā lex vult ꝙ in dictis caſibus iudex ex officio ſuo co gere teneaꝰ.ᷓ rō quare quis non cogaꝰ regulariter ꝑciſe ad factum ē ne impediaꝰ libertas hominis quā facere pōt qđ vult.ff.de ſta. ho.l.libertas.j.de li.ho.exhi.l.ij.ᷓ ideo inductum eſt ꝙ quis poſſ3 ſeruire p ſubſtitutū.C.de epi.ᷓ cle.l.quiſquis cenſibus.ᷓ l.ad ſimi litudinem.ᷓ ꝑ hoc.j.de ꝯdi.ᷓ dmon.l.iuo ſcđo. ¶ Et iō dic aut merum factū ē in obligōe.ᷓ tunc ꝓſtando intereſſe liberaꝰ.ᷓ ſic in telligatur opi.Dy. ¶ Aut mixtū factum eſt in obligōe vt quia facto admixta eſt traditio.ᷓ tūc aut talis hab3 facultatem tradēdi ᷓ tunc ꝑciſe agiꝰ ad factum vt.j.e.l.ex empto.in prin.ff.de iureiur. l.ſi duo patroni.§.ſi quis iurauerit.ᷓ C.de cōtrahen.em.l.ſi. S3 fallit in caſu vt ſi ꝓp ſcandalum volo ipm̄ ad factum compelle re.quia tunc agiꝰ ad intereſſe.vt.C.e.l.ſi traditio.vbi đ hoc nota ui.ᷓ plene dixi ᷓ dicta.l.certi cōditio in lectura.Ia.đ are. ¶ Aut deſijt rem habere tūc ſubdiſtingue.aut deſijt habere ſine culpa.ſua ᷓ tunc non teneꝰ.C.de peri.ᷓ cōmo.rei ven.l.niſi habeat actionē cōtra alium quia tunc teneꝰ eam cedere vt.ff.de furtis.l.eum qui §.reſponſo.ᷓ.ff.de cōtrahē.emp.l.qđ ſepe.§.ꝙ ſi res. ¶ Aut ei᷒ culpa ᷓ tunc aut culpe dolus ineſt aut abeſt.ſi ineſt tunc agitur ad intereſſe ꝓband̄ iuramento in litē cū ex dolo ſolo actionis vt.ff.de in litem iurādo.l.ſi tutor.ᷓ de dolo.l.arbitrio. ¶ Si dolus abeſt tunc agitur.ad intereſſe ꝓbandū p teſtes vt hac.l.ᷓ de pacto.ſtip. l.ſi.ᷓ de hoc quādo ſit locus ſacramēto in litem in hac actōe dic vt plene dixi.ff.de in litem iur.l.in actōib᷒. ¶ Ex ꝑdictis colligi pōt determinatio qōis.an venditor ꝑciſe ꝯpellaꝰ ad rei traditio nem.an liberaꝰ intereſſe ꝓſtando de quo hic in glo.ᷓ notaui ᷓ ple ne dixi.C.e.l.ſi creditor. ¶ Et quantum ad ꝑns dic3 Old.aut venditor hab3 facultatem rei reſtituende ᷓ cōpellit reſtituere per.l. qui reſtituere.ff.de rei ven.aut non h3 facultatē.ᷓ tunc teneꝰ ad in tereſſe.ᷓ ſic loquiꝰ hec.l.ᷓ.j.e.l.ex empto.§.adē neratius ait. ¶ Aut deſijt poſſidere ſine dolo ᷓ culpa.ᷓ tunc emptor in aliquo non te netur vt inſti.de cōtraben.emp.§.cū autem.ᷓ ita t3 Ja.de are.no. ᷓ.n.§.precium.Dy.t3 ꝙ qui tradit rem preſtando intereſſe liberaꝰ quia traditio ē facti.vt.j.de vſuris.l.ſi ſtipulatus.ſed qui teneꝰ ad factum preſtando intereſſe liberaꝰ vt dicta.l.in ſtip.§.operū.j.de verbo.ob.ᷓ ibi de hoc ſatis dixi.ergo ᷓ hic ꝓſtando intereſſe ᷓ fa cit ad hoc infra de cura.furioſ.l.cōſilio.§.ſi.ᷓ de cōtraben.emp. l.ſi cū fundum in ſi.Ol. ¶ Et l3 domin᷒ Ol.aſcribat dictā opi. Dy.tamen in aliquib᷒ ſcriptis ſuis aliquādo repiꝰ ꝙ ipſe Dy.ſequi tur opi.Marti.maxime per.§.precium.inſti.de contraben.empꝰ. vbi etiam de hoc no.ᷓ cōīter ſequiꝰ opi.Azo.ᷓ Bul.de qua hic agiꝰ in gl.ᷓ in ſumma Azo.hoc.ti.in ſcđa col.§.quid ergo.ſi vē ditor nolit.ᷓ §.ſequēti.ᷓ lacius in brocardis.de venditōe ᷓ aliena tione prima rubrica de hoc.ᷓ de hoc per Roffre.hoc.ti.vltī.col. ᷓ per Odofre.in dicta.l.ſi traditio.C.e. ¶ Opi.tamen Marti. quādoq3 de facto obtinuit apud magnos ꝑitos.ᷓ eam ſequi vr̄ Archi.i.q.i.qui ſtudet ᷓ pro ea bene facit in vſibus feu.ſi de feu. cōtrouerſia fu.e.ſi facta ſit inueſtitura ᷓ eam et̄ ſequiꝰ Pe.in que ſtionibus ſuis.c.xvi.queſtione que incipit.queritur vtrum vendi tor teneatur ꝑciſe ᷓ gl.in dicto.§.preciū.ibi vt venditor ad᷒ effectū ꝑducatur ſubaudiri poſſet.ibi ſi non tradaꝰ intereſſe preſtetur vt hac.l.cum conco. ¶ Cy.ᷓ et̄ Pe.in dicta.l.ſi traditio.C.e.vr̄ inclinare in opi.Mar.ᷓ Ja.de are.hic ᷓ negant venditorē teneri al ternatiue quia iam ſequereꝰ ꝙ poſſet vſq3 ad executionē variare vt.j.de verborum obliga.l.cum qui certarum.§.ſi.vnde dicunt ꝙ obligatio eſt pura ᷓ in electione emptoris.vt.C.de pactis.l.ſi pacto.ᷓ.ff.de pactis.l.reſcriptum.§ ſi pacto. ¶ Opi.Azo.ſequiꝰ glo.hic.ᷓ C.e.l.cum precibus.Ra.etia3 vr̄ hic eam tenere ᷓ re probare opi.Mar.ꝙ ſi opi.Mar.eſſet vera ſequereꝰ ꝙ traditio eſſet factum diuiduum in executōe quod eſt falſum.vt infra de verbo.ob.l.ſtipulationes nō diuiduꝰ.in prin.ᷓ l.vbi autem.§.qui id quod.ᷓ de hoc ſatis notaui in dicta.l.ſtipulationes nō diuiduꝰ §.plane.ᷓ maxime in ver.xxxij.opponiꝰ. Sed nunquid idem in re locata vt locator intereſſe ꝓſtando liberaꝰ a rei traditione vr̄ ꝙ ſic

quia locatio ſimilis ē vēditōi.j.lo cati.l.i.ᷓ ij.Roffre.t3 cōtrarium đ actōe ex locato.vbi.l3 ꝯpponitur.Si forma cōcipiēdi libellu3 ſm opi.Mar.ᷓ et̄ ſm opi.Azo.vide p Roff.dicto titulo đ ac.ex vē dito vltima colūna.ᷓ in ſpecu.đ ēpt.ᷓ vēdi.§.pmo igitur viden dum occurrit.ᷓ dicta.l.certi cōditio ſi certum pe.ᷓ l.vtrum.ᷓ.ᷓ di cta.l.ſtipu.non diui.§.plane ᷓ l.vnica.đ ſen.ꝙ pro eo quod inter eſt pfe.ᷓ p Innoc.đ ſen.excōmu.c.ſacro. ¶ An ſint ferēde due ſnie.vna ſup rei traditōe.alia ſup intereē.ᷓ vnde ſint diffinitiue vi de Roff.đ reditiōnis.§.penul.ᷓ ſi.ᷓ đ ac.ad exhi.§.pe.ᷓ đ act. quod me.cauſa.ᷓ in ſumma eo.ti.circa medium.§.ſit aūt reſtitutio ᷓ no.et̄ in glo.ᷓ đ hoc ſatis notaui ᷓ dixi ſupra quod me.cauſa.l.ſi cum exceptiōe.§.primo ᷓ.§.hec autē actio. ¶ Odo.t3 ꝙ vna tan tum feratur ſe3 ſup intereē ꝓlatis tamē interrogato vēditore p iudi cē an velit rē tradere.ᷓ ſi dicat quod nō cōdemnatur in intereſſe. nam dicit rē tradi eē in obligōne ᷓ intereſſe ꝓſtando in ſolutione infra đ vbo.obliga.l.ſi ſeruum.§.penul.ᷓ l.ſi fundum tradi.ᷓ quod hic dicit ad intereē agi exponit.l.agi fingiꝰ ſi res non tradaꝰ.vnđ ſm eum ſic formaꝰ libellus ago contra ticium ꝙ talē rē mihi vē ditam tradat ꝙ ſi non faciat peto ipm̄ ꝯdemnari ad intereē meū ſingulare quod eſtimo.xx.ᷓ ita cōmuniter ſuaꝰ in practica.ᷓ ſi di catur ꝙ talis libellus ē incertus.ᷓ iō repellēdus vt ſupra đ poſtu.l. prima.§.ſiquis argētum. Reſpondeo ꝙ hoc facit actionis natu ra vt inſti.đ act.§.huic.ᷓ ſupra đ eo quod certo loco.l.ij.§.ſiquis ꝑhendit. ¶ Alij dicunt aut ante libellum vēditor ē in mora tradēdi ᷓ tunc ab initio petitur intereē in libello ᷓ pure aut rē tradi tantum pure aut vtrunq3.ſ.rem tradi pure ᷓ intereſſe ſub ꝯditione ſi inter eſſe tantum male petitur quia nō đbeꝰ tunc ſe poſtea rōne more cō tracte in nō tradēdo rē contrahiꝰ obligatio ad intereē.vnde quia ex cauſa de preterito ſuperueniente actionis poſt li.conteſ.l3 tpore libelli oblati tale ius nō competeret.tamē ſequiꝰ cōdēnatio.vt.ff. đ pigno.act.l.ſi rē.§.ſi.vbi đ hoc plene dixi.Scđo caſu quādo pe titur pure rē tradi tunc qđ venit intereē iuē actōis ſi3 rōne more ꝙ ꝯtingit poſt liē.ꝯte.nam ea ꝙ eueniunt poſt liē.ꝯteſtatam maxime ſpectant ad officium iudicis.vt.j.đ edil.edic.l.ediles.§.nō ſolū. ¶ Tertio caſu quādo vtrunq3 petiꝰ ſc3 rē tradi.ᷓ ſi nō tradatur intereſſe recte petiꝰ ſicut et̄ eſt in querela ineffi.teſtā.ᷓ peti.here.vt ff.đ ineffi.teſta.l.qui đ ineffō.ᷓ ibi no.ᷓ hoc in iudicio reciſorio ᷓ reſcindēte vt dixi.ff.quibus ex ca.ma.l.ab hoſtibus.§.l3 quod ſim plicitꝰ.ᷓ C.ex quib.ca.ma.l.ab hoſtibus p Dy.in ſi.đ act.§.huic ᷓ ſimile et̄.C.vnde vi.l.non ab re ᷓ lo cati.l.ꝯductores. ¶ Itum ꝙ rit glo.ſi triplex mora ſit cōmiſſa p venditorem.ſ.ante litē ꝯte. ex quo emptoris intereſt in quinq3 poſt litē.ꝯte.intereſt in alijs quinq3 ᷓ tpe ſnie in totali intereſſe quid fiet dic vt in glo. ¶ Item querit glo.an volens purgare moram in cauſa appē.rem tradē ſit excu ſatus.ᷓ t3 ꝙ ſic.Contrarium ſenſit glo.in ſimili in dicta.l.ſi cu3 ex exceptione.§.hec autem actio.vbi đ hoc dixi ſupra quod metus cauſa.Ite3 qꝛit glo.an emptor ꝑciſe teneaꝰ ad ꝓcium gl.dicit ide3 quod dictum eſt đ vēditore.ſ.ꝙ non compellatur ꝑciſe.Jac.bu.ᷓ aliq3 alij modernī tenent oppoſitum ᷓ dicunt ꝙ ꝑciſe compellaꝰ ad ꝓciu3 ex natura quātitatis quod debeꝰ ᷓ que d3 accipientis fie ri.vt.j.e.l.ex empto.vera mptor.qui enim d3 quātitatem d3 ea3 ac cipientis facere.vt.j.de verbo.obliga.l.vbi autem non apparet.§. ſi.ᷓ de leg.iij.l.qui cōcubinam.§.heres.ᷓ ideo ſi d3 ex ꝯtractu no minato nō liberaꝰ intereſſe ꝓſtando vt dictis legibus.Caue tamē ꝙ eſt quodam intereſſe quod ſuccedit loco ᷓ tale intereſſe nō po teſt peti p ꝓcio quia nō recipit eſtimationem vbi eſt dati in obli gatione vt.ff.de in litem iur.l.in oīmis. ¶ Eſt ᷓ aliud intereſſe quod eſt acceſſorium rei.vt ſi intereſt venditoris ꝓciu3 ſua die ſo lutum eſſe.ᷓ tale intereſſe bene pōt peti cum ipſo ꝓcio.ᷓ de tali in tereſſe pōt loqui ſcđas gl.e.l.quā allegat.ff.đ rei ven.l.quod ſi poſ ſeſſor.Jaco.bu.ᷓ de ra. ¶ Item facit hec.l.ad qōnem an domi nus cogatur ꝑciſe tradere feudum vaſſallo ᷓ ipm̄ in poſſeſſione3 du cere vel liberaꝰ ꝓſtādo intereſſe.hic eſt arg.ꝙ liberaꝰ intereſſe ꝓ ſtando.Contrarium eſt verum vt in vſibus feu.dicto ti.ſi ex ſcien do ꝯtrouerſia fuerit.e.ſi facta ſit inueſtitura.ᷓ vide ibi Ja.de bel. ¶ Eſt etiam attendēdum ꝙ doctores repetēdo hanc.l.cōmuni ter hic recitāt totam materiam de intereſſe que ē longa ᷓ ſubtilis ſed quia magis ꝓprie competat ad dictam.l.vnicam.C.de ſen.ꝙ ꝓ eo quod intereſt ꝓferūdeo hic ab omnino cauſa breuitatis ᷓ ad illam remitto. ¶ Querit etiam Guil.de cu3.ſi emptor formauit

libellum hoc modo peto te condemnari q mihi des rem venditā ān debeat ſuccūbere ꝑpter ineptam petitionem. q dare eſt accipiē tis facere.inſti.de act.§.ſic itaq; q non tenet facere vēditor. vt in fra.e.l.exempto. Pe.tamen dicit talem petitionem valere.quia actionem aptam ꝓpoſuit lʒ adiecerit verbum dare quod eſt contra naturam ipſius actionis.et dicit q exponi dʒ dare.i. tradere in fauorem actoris qui poteſt declarare et interpretari ſuam petitionē ambiguam.vt.ff.de iudi.l.ſiquis intentione.nam et verbum reddendi quādoq; ſumit ꝓ dare.j.de verbo.ſigni.l.verbum reddendi.Gui. ¶ In glo.magna ibi ſub vna tantū.l.fertur ſententia.ibi ſ.ad intereſſe ſaluo eo quod no.j.tertia qōne. ibi interrogabit ar. j.de interroga.act.l.vbicūq;.ibi.§.item ſciendum ꝑpter moriā ſeu contumaciā venditoris puniendam.vel dic melius intereſſe peti debere vt in ſeq.qōne. et no.d.§.item ſciendum. Rai.ibi q rurius ē vt ar.j.de verbo.obliga.l.ſtipulationes non diuidunt.§. celſus. et no.j.de verbo.obliga.l.ij.§.item ſi in facto et poſt moram eſt in petitione.vt eo.ti.l.ſtipulatio.et infra ſubicit nō ob.l.ſi ſeruum.§. fi. quia ibi dare eſt in obligatōe hic tradi.vt no.e.ti.l. vbi autem.§.fi. ibi.§.item ſciendum.vel dic totum peti debere vt ſupra dictum ē. Et quod dicit glo.ſʒ actio bene dicit. ¶ Ibi ſed et peti poteſt hoc tertium.ibi.l.qui ibi hic videt ꝓ Mar. Rai.ibi quod eſt cōtra de ctio.ſ.venditoris.ibi tradere teneatur melius dic vt ibi.quia ibi eſt in obligatione fieri hic tradi.ibi qui ſatiſ.eo.l.fi.preterea hic tacita cōuentio hic videt interuenire ſup intereſſe vt dicta.l. ſtipu.nō diuidūtur.§.celſus.et hoc puto ſentire glo.in prima ſolutōe ſm Jac. ibi.l.ij.§.ad hoc facit in auct.de man.prin.§.et nō ꝑmittas.et de iſta opi.marti.dic.vt plenius ſupra dixi in fi.glo.hoc reproba vt ſupra dixi. ¶ In glo.ſ.intereſſe in fi.hanc tenet doc.Sed Rai.putat opi.Az.veri.ſi ēptor ꝓbdat intereſſe ſingulare per prin.huius.l. et facit quod no.ff.de in litem iur.l.in actionibus. Rai. ¶ In gl. hic nō ibi q hic dicit melius dic vt no.Di.in.c.mora.de re.iu.lib. vi.et dixi in.d.l.vnica.de ſen.que ꝓ eo quod intereſt ꝓfe. ¶ Ibi §.cum per venditorem hoc ſi nō tradatur ſecus et c.ibi.l. tecia.ſimile no.j.de reg.iur.l.iure ciuili.ta dic q in ꝯtractibus bone fidei regulariter venit vt hic in delictis non vt ibi.et ꝓbatur infra de furt.l.fur.et ibi no.

Venditor. ¶ Ignorātia emptoris nō impune decipit a venditore.h.d. Ibi ſciret ſubaudi maxime ꝓ ea que nota.ſupra de contrahen.emp.l.cum venderes. Ibi deberi ſeruitutē a fundo vendito celauit tacēdo et tradendo.ibi ꝓſpectū eſſe voluit apponēdo pactum ſpeciale vel generale et manifeſtando veritatem emptori.ibi emptor ignorauit ſcʒ ſeruitutē deberi. Si enim ſciuit venditor non tenetur et hoc ſequitur.et per hanc ſuam ſepe allegatur.l.iſta ad quod concor.extra de regu.iuris.c.eū qui certus eſt.libro.vi.cum ibi notatis per Di.et alios.et c. ſcienti. extra de electio.c.cum inter vniuerſas.per Arch.lxxxix.diſt.c.volumus in fi.demonſtrata enim non ſunt demonſtrāda.j.de dote ꝓleg.l.prima.vbi de hoc.ſed videtur quod aliquis debeat certificari de his que ſibi nota ſunt et ei denūciari infra de adulterijs.l. denunciaſſe. ¶ Glo.non ſoluit iſtud contrarium.ſed dic ſecundū Jaco.de bel.quod hic eſt regula cum concor.ibi ſpeciale fauore matrimonij ne nuptie impediātur et in odium accuſare volentis que accuſatio eſt odioſa contra vxorem in dubio. Uel dic q aut de iure exigitur denūciatio et tunc non ſufficit ſciētia vt ibi. et ff. de noua.l.ij.vbi de hoc dixi.et ff.de transact.l. vltima.et facit q nota.C.que res pigno.ob.poſſunt.l.nomen alias ſecus vt hic. Sʒ contra hoc eſt quod nota.C.de cuic.l.emptor.et dic vt nota.per eundem Jaco.et dixi ſupra de here.vendi.l.hoc autem.et de hoc recurre ad dictum.c.cum qui certus. ¶ Ad hoc etiam facit.xxv. diſt.c.in principio.et ibi in glo. ¶ Item non debet quis aſſeuerare id quod ignorat.vt infra e.l.iul.§.quod autem.et de edil. edic. l.quis ſit fugitiuus.§.fi.nec reddere ſe certum.vbi certus non eſt extra de reſcriptis. capitulo cum contingat. ¶ Ultimo quero quandam queſtionem Di.que ſatis facit ad hunc.§.titius vēdidit quādā domū ſempronio in qua vicinus hēbat tigna ex vna parte immiſſa et vēditor ꝓmiſit vacuam poſſeſſionē tradere nūquid tenetur eam liberā ꝑſtare adiecta ſeruitute et videt q non q generalis ꝓmiſſio nō extendit ad ea que tpe ꝯtractus euidēter apparēt.ff. de contrahen.emp.l.ea que.§.quedā etiā de edi.edicto.l.ſi tamen.§. ei qui ſeruum ſed iſta ſeruitus tpe venditiōis apparebat patenter ergo ad eam non extenditur dicta promiſſio generalis de vacua poſſeſſione tradēda nam res talis dʒ in dubio ꝓſumi qualē eam indicat habitus exterior.j.de ꝯdi.inſti.l.quidā.C.de ſeruis expor tan.l.mouet.ſed exterior habitus tignoꝝ immiſſorum indicabat ſeruitutē deberi q hec eſt ſpēs ſeruitutis vrbane.de ſeruit.vr.ꝑ.l.i. ergo emptor preſumere debuit et talis ꝯuentio ꝓſumpta ſeruāda ē j.de reg.iur.l.ſemp in ſtip.et de re.du.l.cum in teſtō. Item ꝓ venditore facit quia res de eo ad emptorem tranſit cum ſua cā.ff.de ꝯtrahē.emp.l.alienatio.niſi eſſet vicium latens.ff.ſi ſeruitus ven.l. teſtatrix.§.plures.j.e.l.creditor.§.fi.ff.de ſeruit.ruſt.predio.l.via. §.ſi fundus.et.§.quecūq;.cū ergo ſeruitus eſſet apparens act.vt q cum honere talis ſeruitutis tranſire debet in emptorem. et ideo talis cōuentio tacita ſpecialis derogat generali vt extra de regu. iur.c.generali.li.vi.cum ibi notatis. ¶ Item in pari cā melior eſt cōditio rei qʒ actoris de reg.iur.l.cūʒ par.et.l.impari. Cum ergo emptor et venditor ſint in pari cā talis ſeruitutis ſciende vel ꝑſumende melior erit cā venditoris qʒ emptoris qui agit. ¶ In contrarium vr q venditor teneatur quia iure cōi tenet tradere vacuā poſſeſſionē.j e.l.q emptor.§.idē neratius.alias eſt ſub.l.emptor vacua aūt non eſt que per cōcurſum alterius ius habētibus impeditur vt.j.e.l.ij.§.vacua.ergo ſequit q venditor teneatur. Item ꝓmiſſio aliquid addere dʒ vltra ius cōe.j.de vſuris.l.ſi ſtipulatus. et de leg.i.l.ſi quādo.ſed de iure cōi tenet vacuam tradere vt dictum eſt.ergo promiſſio que interuenit ad hoc dʒ aliquid ſuperaddere vt venditor teneat etiam de ſeruitute apparēte. ¶ Item tenuit primam q venditor nō teneat per rōnes ad hoc adductas Dy. Et ex predictis pōt ſolui ſimilis queſtio ſi locator cōuenit cū ꝯductore q non teneatur ſʒ ꝑpter guerram non poſſet colligere ad ſolutionem mercedis et tpe locationis erat guerra q non teneat de illa ſed de alia ſuperueniente. ¶ In glo.no.contra ſcientes ſed ibi ſpeciale. Tho.

I in emptiōe. ¶ Ibi actio eſt venditio ne firma remanēte ab emptore precio ſoluto vel aliter ſatiſfacto infra.e.l.ſi ſeruum.§.fi.

Uacua. ¶ Ibi bona poſſideant ex primo decreto. Ibi ſi nemer.i.nullus nomine neutris in glo.prima in fi. ſo.vt ibi in glo.que incipit cum iam et c.et cōcor.bene ad hunc.§.ff. de ꝯhen.emp.l.fiſtulas.§.i.et vide.i.l. ꝑxi.ſic etiā dr̄ prebenda vacans que vacat de iure et de facto extra de ſucceſ.prebē.c.cū nr̄as et c.l.ras.nec vr̄ quia reſtitutus ad poſſeſſionem qui ſine cōtrouerſia non pōt reſidere extra de reſti.ſpo.c.pſanus.in fi.et reſtituere ē poſſeſſionem facere.j.de verbo.ſigni.l.reſtituere.et.l.plus ē in decretis.in qōe.i.c.ſed notandū. et ad hoc vide.j.de acqui.poſſ.l.pe nul.in fi.et qō ibi no.et ff.de mino.l.qō ſi minor.§.reſtitutio.et que poſſeſſio dicatur vacans et vacua.vide.C.vnde vi.l.cum quereba tur.et quod ibi notatur.

Actio. ¶ Pōs poſſeſſione tradita et euicta agitur ac ſi tradita non fuiſſet.hoc dicit. et dic rō.ſ.poſſeſſionis vacue de qua.ff.§.pri.ibi nō intelligat.et ſic non erit liberatus ab actiōe ex empto ſed per inde agit ac ſi tradita non fuiſſet. ¶ Op.q non ſit neceſſe vacuam poſſeſſionē tradi vt.C.de ꝓba.l.cum res.dic q ſi queritur quantum ad liberandum vēditorem ab actione et non liberatur niſi vacuam tradat vt hic.aut querit quo ad dominium tranſferendum.et tunc ſi tradens ē dominus bene transferret etiā ſine vacua poſſeſſione vt.j.de fundo do.l.ſi fundum.Aut querit quātum ad publicianam ſeu vſucapionē fiendam.et tunc requirit vacua.nam in vſucapione requirit poſſeſſio que non pōt haberi alio poſſidente et ideo requiritur vacua et idem in publiciana cum hec ſint paria.ff.de publiciana.l.quecūq;.et.l.cum qui. ¶ Item oppo. q non agatur ex empto ſed de euictione ſo.quando euincit proprietas.quia tunc agitur ex empto ac ſi tradita non fuiſſet.et eſt ratio quia vbi dari eſt in obligatione vt dictum eſt in contractibus inominatis.tunc ſi res non fiat accipientis agitur prima actione. ac ſi tradita non fuiſſet vt infra de re.permu.l.prima in fi.et de iure fiſci.l.deferre.Sed quando quis tenetur ad tradendum non debet facere rem accipientis.et ideo ſi proprietas euincatur non agi

tur actione pͥmitiua ſed de euictione.⁊ ita demum cum eſt ſecuta euictio vt infra.e.l.ſi ſeruum.ſed quia poſſeſſionem debet facere accipientis ſi non facit quia euincitur ac ſi tradita non fuiſſ; vt hic.idem ſi euinci poſſit vt.ſ.e.l.pri.§.vacua. Ratio patet ex precedentibus quia cum hic non teneatur rem facere accipientis merito non agitur rõne ꝓprietatis niſi euictione ſecuta vt dicta.l.ſi ſeruum.ſed cum poſſeſſio deb; fieri accipientis merito agitur act.ex empto etiam ſi nundum ſit euicta ſed euinci poſſit vt dicta.l.ſ.pri.§.fi. Jaco.bu.heres etiam tenetur facere legatariũ donatariu; per cõditionem ex.l.ſi quis argentum.C.de dona.quia legatum eſt donatio de leg.ij.l.legatu;. Ny. Jn glo.prima vbi precioſa res eſt pro cuius euictione de dupla promiſſum fuit ſicut indebitum. vt infra.de euic.l.emptori.in prin.⁊.§.i.ibi ſm Azo.hec duo inter ſe differunt infra vt poſſi.l.ſi duo.§.fi.⁊ de furtis.l.furtiuã ancillam in fi.⁊ ſic habeẽ ꝓ tradita quãtũ aliquid nõ ſimpliciter vt.j.de dã.infec.l.cum emptor.in prin.⁊ ibi no.

Si emptor. ¶ Non plus deducit in expreſſum ꝙ̃ in tacitum.nec vnum plus operatur altero. hoc dicit ⁊ id quod dicit in eam act.dic ſante liti.conte. ¶ Op. ꝙ fructus veniant.vt.ſ.ſi certum peta.l.cum fundus.in princi.⁊.j. de vſuris.l.videamus.Sol.ibi veniant poſt litem conte.non ante vt hic. ¶ Ite; oppo.ꝙ a tempore more veniant vt infra de vſur.l.ſi ſtipulatus.ſo.vt i gl. ¶ Jtem oppo.de.l.in cõuentionalibus.j.de verbo.oblig.ſo.vt gl.⁊ dic ꝙ tria ſunt.ſ.ipſa eſtimatio rei.⁊ hoc pariter cõſideraẽ in ſtricti iuris ⁊ bone fidei iudicijs quia aut venit act.iuris ⁊ conſideratur tempus contractus.ſ.man.l.ſi hominem.⁊.j.de noua.l.fundum cornelianum. ¶ Aut officio iudicis ⁊ tunc conſideratur tempus more qualitercũqȝ contracte vt.in.l.in hac.ſ.de triticaria.vbi de hoc. ¶ Aliud eſt intereſſe qđ venit vt acceſſio rei.tunc aut dari eſt in obligatione ex contractu nominato ⁊ non venit vt.j.de verbo.obliga.l.vbi autem non apparet.§.fi.aut ex contractu nominato ⁊ tunc venit intereſſe vt infra de preſcrip.ver.l.naturalis.§.pͥmo.ſed ſi tradi in obligatione bene venit vt infra de re iudi.l.ſi quis ab alio.§.fi.vbi de hoc.Si petũtur fructus aut petuntur vt intereſſe ⁊ veniunt quando tradi vel fieri eſt in obligatione a tempore more ſi petuntur vt fructus dic vt dixi.ſ.ſi certum peta.l.cum fudus.⁊ expedit ſcire an veniant vt fructus an vt intereſſe. Si veniant vt fructus omnes veniunt quos percepit poſſeſſor ⁊ percipere potuit ſi vt intereſſe veniunt ſolum illi quos actor percepiſſet quia in plus ſua non intereſt.Si dari eſt in obligatione non veniunt fructus niſi tempore litis conteſtate vt dicta.l.cum fundus ſi cer.peta.niſi petam quod eſt vel fuit meum quia tunc a tempore more vel obligationis contracte vt dicta.l.videamus de vſur. Jaco.butriga. Jn glo.vt.j.ibi ꝙ̃ de fructibus dicit puta deteriorationis vt no.in.l.in cõuentionalibꝰ.⁊.ti.ibi ⁊ non poſſeſſionem ſolam ⁊ ſic loquitur de cã cõſequutiua ſolutionis ſi tradens erat dominus. M.

Si iter. ¶ Si propter traditionem in corporalibus ſit ꝓ quaſi traditionem in incorporalibus agitur ad intereſſe.h.d.ibi vtor dictis ſeruitutibꝰ.⁊ facit qđ no.j.de ver.obl.l.pluribus.§.vltimo.

Si per venditorem. ¶ Siue agatur actiõe bone fidei ſiue ſtricti iuris. ſi queritur de eo intereſſe ꝙ eſt ipſa rei eſtimatio cõſideratur tempus more qualitercũqȝ incoacte vſqȝ ad ſententiam.hoc dicit. Jbi venit quando detrahendo ſtatim cõuenit ⁊ ſic fuit in mora ſtati; cõmiſſa ſm verum intellectum.ibi deducitur ſi preſens tũc intereſt ꝙ tempore more vel liẽ conte.ibi venit.⁊ ibi de tradendo conuenit.ibi agatur per liẽ conteſtationẽ.ibi preſertim.glo.legit duobus modis.ſcđs tutior.ibi tradere.q.d.ſi paratus eſt tradere põt ⁊ nihil eum impedit ſm Ja.de ra. Jbi oportet ⁊ eius locum ꝓcium debeat ſpectari.Et nota ex verbis illis ꝙ abundantio vini ad qđ ſepe allegatur.§.alſi.⁊.ꝙ iſta prepoſitio.a.ſeparationẽ notat ⁊ excluſiue ponitur.q̃ñqȝ ponitur incluſiue.j.qui.mo.in pi.ha.l.qui balneũ in princi.⁊ de erogaẽ.mili.ãno.l.iubemus.li.xij.dum dicit vinum debere dari militibus a menſe nouemb.includitur ipſe menſis.de hoc no.xxxi.diſtin.⁊ plenꝰ in.c.aliter.per Archi.⁊ in alphabeto pͥo folio ⁊ dixi.ſ.de ſenatoribꝰ.l.fi.§.i.C.ſ.ꝓcur.anc.ꝙ ita ſatis dici ſi mulier ⁊ ꝓpoſitio ab denotat ſeparationẽ.C.de decur.l.nemini ex his libro.x.⁊ faciunt predicta ſi iudex citat aliquem v.

compareat ad.x.dies ꝯputandos a die preſentatiõis litterarum. an dies in quo fit preſentatio litterarũ computeẽ in numero.x.dieru; ⁊ dic ꝙ nõ ar.huius.§.⁊ ita tenet Egidius in libello ſuo. Quomodo ꝓcedaẽ contra contumacem poſt ꝑemptoriũ.⁊ vide in ſpeculo de citaẽ.§.viſo de tempore.ver.item iſo.⁊ de hoc bene ꝑ Archi.extra de reſcrip.c.ſtatutum.li.vi.ſecũda colũna. ¶ Jtem facit ſi ſtatuto caueatur ꝙ tempore late ſententie poſſi; appellans ꝑ hare vſqȝ ad.x.dies ⁊ non vltra.an dies late ſententie computeẽ in illis.x.de hoc vide quod no.per Inno. extra de excep.c.pia.⁊ per Archi.⁊ alios. ¶ De rigore iuris ꝙ tempus computeẽ de momento ad momentũ.ſ.quãdo dies viuſfru.le.ce.l.i.§.item ſi ex die ⁊ infra quãdo appel.ſit.l.i.§.biduum. ¶ Dominus Fredericus de la ſcalla qui hanc q̃õnem diſputauit li; ꝙ de ſtricto iure ſiat cõputatio de momẽto momẽtum.arg.ſupra.ſ.de minori.l.iij.§.minorem.vbi de hoc ⁊ de diuerſis ⁊ tempore preſcrip.l.in omnibꝰ. ſed de equitate ⁊ ꝯſuetudine ſeruatur contrarium.⁊ ita cõmuniter li;iudiciorum practica. ¶ Vltimo reddeundꝰ ad ꝓpriam materiam huius.§.dic aut queritur cuius temporis habeaẽ eſtimatio aut cuius loci de quo dic vt pleniſſime dixi.ſ.ſi certum petaẽ l.vinum.⁊ de triticaria.l.in hac. ¶ Sed quo ad preſens dic aut queritur cuius temporis habeatur eſtimatio ⁊ tunc aut queriẽ de tempore ex quo aut de tempore vſqȝ ad quod. Primo caſu dic ꝙ ex tempore more ſi de tempore vſqȝ ad quod li; quidam diſtinguant inter actiones bone fidei ⁊ ſtricti iuris.tamẽ dic ꝙ vſqȝ ad ſententiam creſcit eſtimatio ſi queriẽ dic vt dicta.l.vinum.Si vero queritur de loco tunc recurre ad glo.ſ.de eo quod certo loco.l.iij.§.nunc de officio. ¶ Sed ad quid in caſu huius.§.de vini ꝓcio queritur quia aut extat ⁊ quali ſit eſt preſtari dz aut nõ extat ⁊ liberatus eſt venditor.dic ꝙ vinum ꝑijt vel eſt deterioratum dolo venditoris.⁊ ideo adhuc teneẽ.ſ.de pericu.⁊ ꝯmo.rei ven.l.ſi per emptorem.⁊.l.illud.⁊ vt emptoris mora ſibi nocet ſit eſtimatio ſ qua hic dicit Ni.

c **I ſeruum.** ¶ Non agitur de euictiõe antequam res euincatur ad intereſſe rõne doli cõtra ſcientẽ hoc dicit. ibi q̃ ex ſtipulatu nomine euictionis ſed ad illud quale quale intereſſe ſit. Jaco.but.

Si modus agri. ¶ Ad menſuram venditi.ibi auctor.i.venditor.ibi qui non extat.⁊ ſic ꝓ quantitate non pro qualitate que non inuenitur.ibi poteſt.⁊ tunc nõ habeẽ rõ bonitatis vt ſequitur.ibi minus inueniaẽ in oliueto vel vinea.⁊ ſic in qualitate.⁊ no.ꝙ ſi fundus venditur ad menſuram ⁊ reperitur minoẽ quãtitatis quod emptor non poteſt recedere a venditione.

c **I heres.** ¶ Vbi in vnꝰ diſpõe icludiẽ alia icludiẽ ⁊ eius effectꝰ.hoc dicit.qđ li res iſta euincaẽ a legatario qua actiõe ageẽ de euictione.nam ꝓ relegata agitur d euictione vt.j.de le.i.l.ſi domus.§.i.puto ꝙ agere poſſit vtraqȝ actiõe ſcilicet ex teſtamento.⁊ ex empto per.l.iſtam li; quidam dicant ꝙ hic loquitur i acceſſorijs que vendita non videntur.vt.l.nam.⁊.l.vacc.j.de euic. ⁊ ideo dicunt agi ſolum act.ex teſtamẽto quod non puto verum quia hic dicit expreſſe agi ex empto que non ꝯpeterent niſi forent vendita.vt.ſ.de ꝯtrahen.empt.l.in vendendo.nõ ob.l.nam.⁊.l.vacc.quo loquũtur quo ad hoc vt agi poſſit de euic.vt.e.l.i. Jn glo.prima in fi.melius expone vt dicit in textu.j.de le.ij.l.lucius.§.penul. ¶ J glo.vltima in fi.amo ꝓprie vt ibi no.⁊.ſ.de condi.inde.l.ſed ſi me puta.

d **Etur.** ¶ Jbi fundi ad menſuram vt ſupra.l.pri. ¶ Si vendidi.ibi conueniſſet ſine certa mercede vel nõ precedente venditiõe.⁊ hoc tollit contrarium.ibi ex vendito informata.ſ.de contrahen.emp.l.pacta.

Si locum. ¶ Jbi reuerti per actionem ex empto vt hedificium tollatur vel intereſſe preſteẽ. Jn glo.ꝓprius.in fi.prima expoſitio placet Rai.vel ſm Mar.ſili.in l.vltima fini.regun.faciebat ſepulchrum prope aliud hedificium

hic econtra.

Si vas. ¶ Propter vas vendendum minoris capaci‑tatis aut non integrum agit ex empto. hoc di‑cit. ibi preſtabis mihi quia deliquiſti male tradendo. ⁊ ſic non ob. ſ. e. l. ſi ſterilis. §. cum per venditorem. Item non ob. ſ. e. l. iul. §. i. vt ibi no. ¶ Oppo. q ignorans non teneat vt. ſ. cõmo. l. in rebus. §. item qui ſciens. Sol. aliud in cõmodato q gratia accipientis ſit ſit. ⁊ dic vt ibi plene ſcripſi. ¶ Et rõ diuerſitatis inter comodantem ⁊ vendentē eſt q vendēs hʒ precium cõmodās nihil. ¶ Sʒ quare grauius teneť in locato q̄ vendito. Reſpondeo quia plus gra‑uari debeo quādo res mea dat mihi damnum q̄ quādo tua. vt l. pretor. §. ſ. ſ. de damno infec. Sed res vendita tranſit ad te. ⁊ id‑eo tua tibi damnū dare videť. hinc eſt q rei vendite periculum ē emptoris rei locate locatoris. Ja. bu.

Si tibi iter. i. ſeruitutem itineris. ⁊ breuiter dicit nõ po‑tes mihi imputare culpā ex qua damnū nõ ſentis. Ibi poteris vt teneat ad paciētiā vel ad intereſſe. ibi vtriuſ‑qʒ. ſ. principaliter ⁊ acceſſorie. Jac. bu. ¶ Si filius regulariter ex quolibet contractu filiuſfa. obligatur. h. d. cõ. ſ. de iudici. l. tam ex cõtractibus. alie cõco. ſunt in glo.

Si venditor. ¶ Generalis exceptio venditoris pro‑deſt ei ita demū ſi emptor eſt ſciens. vel ipſe venditor ignorans. hoc dicit. ibi vendidiſſet ignoranti quan‑tum dic vt. ſ. e. l. ex empto. alias incipit emptor. §. qui autem. ibi ad‑iectum ſit generaliter vt ſequitur. ibi bone fidei. quod verum ē ſi emptor fuit ignorans. alias non videtur dolum pati. vt. ſ. ea. l. pri‑ma in fi.

f **Mandum.** ¶ Mendacium ꝓlatum a ven‑ditore ceterus cū aſtringit quate‑nus emptor ex hoc leſione patiť. h. d. ibi non potero. i. nõ potero agere aduerſum te act. ex ēpto. vel ſi agā excep. repellor. hoc ideo q mea nõ intereſt an tu habeas vſuſr. q̄ ſi ticius haberet tunc bene poſſum agere vt. ſ. cõmunia ꝓdio. l. ſiquis duas. §. cum vendide. ⁊ eodem modo intellige caſū. l. ſeq. ibi viuat integri ſtatus ita quod vſuſfructus in eius ꝑſona du‑raret. ibi ad te venditorē ad intereſſe vel de euictione. ſ. de contra. emp. l. in vendēdo in prin. ibi cum ſit ſeu inſpecta perſona ipſius ticij. ¶ Et nota q non punitur hic quis de mēdacio cum alias puniatur. ſ. de nora. l. quotiens. ⁊ quod cõ eo. l. ſed ſi ex parte. §. ſʒ hoc id q nõ nocet hoc mēdacium emptori vt predictum eſt. ⁊ ad hoc facit. ſ. de euic. l. fundum. §. fi. Item nota q iſte venditor viuo titio retinet q poſt mortem retinere non poteſt ⁊ emptor pe‑tijt mortuo ticio q eo viuo petere non poſſit. ad quod cõco. infra de le. ij. vnum ex fa. §. q ſi fundū. ver. q ſi talia. ⁊ l. peto. §. i. ⁊ ſ. de aſſignādis libertis. l. ij. ⁊ l. iij. primo reſponſo.

r **Si tibi libertum.** ¶ Ibi tradidero ꝑ errorem. Ibi incerti quia conditio incertum. i. factum teſtitutionis nõ rē vel poſſeſſionē. quia non eſt tradita. ſed ago vt re‑ſtituas. ⁊ ego denuo tibi tradam deducta ſeruitute. ⁊ vide q̄ di‑xi. ſ. l. pri. e de condi. indebi. l. ſʒ ⁊ ſi me putem. §. i.

n **Non eſt nouum.** ¶ Si plures actio‑nes dantur eidem cõ‑tra eundem eiuſdem rei ⁊ eiuſdē forme ſufficit vna formula in qua venit effectus ambarum actionum hoc dicit. ibi obligationes eiuſdem forme. ibi concurrant actiue ⁊ paſſiue vt ſequitur ex diuerſis cauſis. ibi is emptor. ibi habebat no‑mine eiuſdem rei ⁊ ex alia cauſa. ibi ex hereditariam. non obſt. j. de euictio. l. ſi per imprudentiam. §. finali. vt ibi dicam. Ibi ante additam hereditatem. Et ſic ante confuſionem factam. ¶ Ibi conuenire ex propria cauſa non hereditaria. quia non debuit ſibi competit cõmodum non obſt. infra de fideiuſſoribus. l. ſi reus. ⁊ infra. l. pri. §. finali. vbi dicam. ibi actionē mouere idē vnā for‑mulam actionis. ibi venditor eiuſdē rei cp. q non cõpellar vnā formulam proponere. vt. j. de act. ⁊ obl. l. ſi is cui. Sol. hic daf pp eādē cām ⁊ rē. ibi nõ. ſʒ hec nõ ē vera p. l. cū duobus. §. itē ſi plures ſ. cõ diui. ſed dic q in cõtrarijs erant diuerſe formule hic eedem.

¶ Item op. q̄ cum ſint plures partes principales. vna non tollit aliam vt. j. de fideicõ. l. generaliter. So. fateor q vna non tollit ali‑am. imo ſub vna formula ambe ꝓponūtur ſimile. j. de iniurijs. l. ꝓ‑tor. §. ſi mihi. ¶ Item op. q electione tollatur. vt. ſ. de tributo. l. q in herede. §. eligere. So. hic non ſunt cõtrarie nec veniūt ex vna cā. nec lata ſentētia parit. excepť. rei iudi. in alia. ⁊ ſi dicas quare er‑go non cumulanť. reſpōdeo. imo cumulanť ſub vna formula agē‑di ⁊ vno libello. ſunt tamen due actiones ⁊ venit effectus ambaꝝ nam ſic ꝓponet venditor dico ꝓ mihi vendidiſti. ⁊ ēt ꝑdeceſſori meo cui ſucceſſi vnde peto te cõdemnari actione ex empto. ⁊ licet dicam actiõe ex empto. cõprehendit tamen vtrāqʒ actionem cū ſit genus actio ex empto. ⁊ hec due actiones eodem nomine nomi‑nentur. ⁊ vide etiam Hy. extra de reg. iur. c. nullus pluribus. li. vi.

c **Ex empto.** ¶ In actione ex empto veniūt ea que hic numeranť vſqʒ ad l. iulia. §. ex vendito. ſ. e. ibi cõueniur vel eſt veriſimi‑le cõueniſſe. nec ob. ſ. e. l. iulius. vt ibi dicam. ⁊ facit q̄ no. ſ. e. l. i. in glo. magna in v. q̄one. ⁊ q̄ ſ. dicit id demū expo‑ne. i. omni modo. ibi que naturaliter vel ſubſtantialiter vt. ſ. de con‑trahen. emp. l. pacta. ⁊ quod ibi no. ibi. i. tradere. nota q preſtare. ⁊ tradere idem ſignificant. nullum enim eorum dominij tranſlatio‑nem requirit vt hic. ⁊ colligi põt. j. de act. ⁊ obl. l. obligationū. ſub‑ſtantia. ⁊ de cõtrahen. emptio. l. ſi ita diſtrahaf. §. i. ⁊ vide quod ibi notaui. hoc tamē dʒ agi vt dominiū transferaf. ſi enim ageret vt dominiū non transferreť non eſſet venditio ſed locatio vel alius cõtus vt. j. de ꝓben. emp. l. cum manuſata. §. vlti. Ol. Ibi que res i. que traditio. ibi facere cogiť. vide quod no. ſ. ſi cer. pe. l. cum fun‑dus. §. i. ⁊ quod ibi notaui. ⁊ l. ij. ver. ⁊ ex predictis. diſſoluta fuiſ‑ſe queſtio talis ⁊ eſt pulchra queſtio. ⁊ vide Roffr. ⁊ l. in glo. Sʒ q̄de eſt rõ. ibi largius teneť vnde magis emptor teneť facere preci‑um accipientis q debet quantitatē quam ex natura cõtractus. Ja. bu. ⁊ quia venditor eſt obligatus ad tradēdum emptor ad dandū ergo ⁊ c. vt. j. de ver. obl. l. ſi rem tradi. ⁊ l. vbi aūt. §. fi. ¶ Redhi‑tionem. ibi cauere dʒ per actionem ex empto. Op. q agiť de iure pretorio non ciuili vt. j. de edil. edic. l. ſciendum. §. dicitur a ꝓmiſſo ſʒ dic vt hic. ⁊ ibi no.

Si quis virginem. ¶ Ibi cum mulier exponit glo. i. corrupta. ⁊ vide. j. de v. ſig. l. mulieris. ⁊ ibi in glo. ibi non eſſe de iure pretorio. ibi actionē ciuilem. ibi emptio ne ta q dicit ꝓde. fieri per offi. iudi. deſeruiēs huic actioni. C. e. l. ij. ibi precio reſtituto emptori cum omni inter‑eſſe ſi venditor fuit ſciens vt. ſ. e. l. iul. in prin. ⁊ ſ. de ꝓben. emp. l. la‑beo ſcribit ſi veſtimenta. ſi vero ignorans fuiſſet tūc teneretur quā‑ti minoris emptor fuiſſet empturus. ⁊ facit. ſ. de contrahen. emp. l. alioquin. §. primo.

Is qui vina. ¶ Aliquādo agitur ad reſcindendum de facto quod de facto proceſſit. ⁊ hoc dicit. ibi cõuenerat re integra. ibi diſtrahēdam de facto. ⁊ ſic no. q nullum eſt de facto reſcindi. de. hoc notaui ⁊ dixi plene de inofficio teſtō. l. nam ⁊ ſi ſub cõditione. §. rumpendo. ⁊ C. ſi aduerſus fiſ. l. fi. vbi tenet. G. de ſuz. q ſuper tali reuocatione de facto non eſt opus libello ſʒ alij cõ. de hoc vide quod no. ꝑ Inno. extra de elec. c. noſti. ⁊ de rebus eccle. non alie. c. ep̄s. Qui de iſta reſciſſione de fa‑cto vide in alphabeto. ibi datus ſit ⁊ ſic ſpēs. nam ſi quātitas cede‑ret in ſolutum loco precij. ⁊ vide Roffr. de act. ꝓ ſocio. §. ſi cum opponas. ¶ Op. ad ver. ego illud q anulus non cõdicaf ſʒ vē‑dicetur vt. ſ. vſu. quemadmo. ca. l. ſi. So. hic fuit tranſlatum do‑minium. ⁊ hec vera ſm Ja. bu. ¶ Item op. q conditio ob cām non datur in cõtractu nominato vt. j. de re. per mu. l. i. in fi. ¶ So. hic agitur ex cõtractu arrarum qui eſt innominatus. ⁊ hec vera ſm Ja. bu. vel ſm Ray. hic agiť cõdi. ſine cā. vt innuit lra ⁊ tangit hoc. in l. cõtractus. C. de fide inſtrumentorū. ⁊ l. ij. quādo ſʒ ab emp. di‑ſcere ⁊ cõ cõ. ſ. de inſti. l. cuicūqʒ. §. ei qui.

Sciam ſi ignorans. ¶ Diuide in tres partes in prima ponit ad que ꝓ‑ſtandum teneatur venditor. in ſcda ad quid cõueniri põt ſi ea nõ preſtet. tertio quo reſpectu ⁊ in quantum fit cõdemnatio eius non ꝓ‑ſtitis. ſcda ibi idem ait. tertia ibi. idem neratius. ibi vendiderit ſer‑uum. ibi ſi alienum multomagis ſi ſuum. ⁊ ratio dubitādi erat quia

cum vendidit alienum emptor non eſt factus dominus vnde non videbaſ eius intereſſe ꝙ ſeruus alienus eſſet furtis vel noxijs ſo- lutꝰ. Sed certe imo intereſt ꝑpter vſum quem habꝫ interim anteꝙ̄ euincatur. ibi ſatis aūt non dante m.a. non ꝑſtando nudam cautio- nem. ⁊ ſic improprie ſm glo. ⁊ ꝙ predixit quāti intereſt. dic ꝙ hoc caſu venit totale intereſſe. ibi quāti plurimi. ſ. actoris intereſt. ibi pi- ctari. i. cōdemnari. ibi idem neratius ſcribit de totali intereſſe de- ducitur particulare. hoc dicit. ibi preſtitum eſt. i. preſtari iuſſum ſm glo. ⁊ male. vnde tu lege ꝑprie ⁊ ſubaudi particulariter rōne vicij ſeu cautionis omiſſe. non ob. ſ. e. l. non eſt nouū. quia hic intereſſe debere ex diuerſis cauſis. ibi ex eadem lꝫ ꝑpter diuerſa facta. ibi ſi quid horum ꝙ totam rei eſtimationem contineat vt quia nō tra didit vel eſt fugitiuus vel pro noxijs obligatus. ❧ Oppo. ꝙ nō agatur vt tradaſ ſed ad intereſſe vt. ſ. e. l. i. in princi. So. agitur vt tradatur vt hic ſed non ꝑciſe. vt ibi plene no. ⁊ dixi declarādo glo. magnam. ❧ Op. ꝙ ſatiſdatio non preſteſ ſed nuda cautio vt. j. de euic. l. emptori. ſo. vt glo. ⁊ dixi in expoſitione lre. ❧ Jtē op. ſ. l. iij. l. in lege. ſ. ad. l. acquil. So. vt hic ⁊ in cōtrario no. cuius ꝑaū no. in. l. ij. j. de euic. ⁊ ideo fit hic exactio de preſenti quia agiſ cō- tra doloſum vel moroſum vt infra tab. exhiben. l. locum. §. con- demnatio. ⁊ vide quod ibi notaui ⁊ dixi. alias ſi ratione culpe age retur licet fieret cōdemnatio de preſenti differretur tamen actio. vt dicta. l. in lege. ⁊ ideo melior eſt littera preſtitum. ❧ Jtem op. ꝙ male innuat hec. l. ꝙ primo actum fuerit ad totale intereſſe de- inde ad ſingulare agatur contra. l. j. §. priori. §. caſſius. So. vt glo. Jaco. butrig. Jn glo. ⁊ alijs. ibi non eſſe furem promittere. caue ꝙ aliud eſt ꝑmittere furem non eſſe aliud furtis ſolutum. pōt enim eſſe fur ⁊ tamē furtis ſolutus eſt. ❧ Jn glo. non preciſe in fi. vel non repertas caueaſ in glo. ceterorum. ibi cautiōibꝰ ſed intereſſe erat iam ꝑſtitum ſicut in verſi. ꝑcedēti. ibi ſine iudice nō vt hic. ibi nullus ꝑſtandi nō iam ꝑſtitī vt in ver. ꝑcedenti. Ray.

Emptorem. ❧ Jllud venit in actione ex empto velut intereſſe ꝙ ab- eſſe oportuit. hoc dicit ⁊ dic emptorē ſerui. ❧ Op. de. l. ſi ſeruum. ſ. e. ſol. vt glo. ibi cōſequi a venditore ignorante ⁊ hoc tollit vitium ꝯtrarium. ibi agere poſſe ſi cōfiteaſ ⁊ ex illa confeſſione damnetur dūtamen denunciet venditori vt hic in glo. Et nota glo. ibi poſitam que multum ſepe allegaſ in practica. An ad hoc vt emptor de euictione habeat neceſſe expe- ctare ſententiam. ⁊ vi ꝙ ſic per. l. acqu. natura. §. cum me abſenteꝫ ſ. de nego. ge. ⁊ de rei ven. l. vtiqꝫ. ⁊ de euic. l. ſi dictum. §. primo. Cōmuniter teneſ ⁊ ſeruatur ⁊ ſi manifeſtum eſt ⁊ notorium acto- rem fouere iuſtam cām ⁊ emptorem iniuſtam ſicut erat hic ꝙ tūc non ſit neceſſaria ſententia. ſed poſſet bonam fidem agnoſcere vt hic dicif alias ſic ⁊ hic intelligant iura cōtraria. vel dic ad. §. cum me abſente vt hic ⁊ ibi notaui ⁊ dixi. ❧ Ad. l. vtiqꝫ dic ꝙ ibi mor tuo homine neceſſaria eſt ſententia vt ſciaſ de precio hominis ⁊ d̄ alijs. que ibi dicuntur. Nam viuo homine poſſunt ſciri per eius preſentiam. ❧ Ad. l. dictum. §. i. dic ꝙ ibi non erat certum acto- rem fouere iuſtam cauſam ſicut hic. ⁊ vide quod ibi notaui ⁊ dixi. ⁊ de hoc vide quod nota. per Archid. lxiij. di. c. generalis. C. de iura. calumnie. l. ij. in principio. in glo. caue. ⁊ ibi de hoc tetigi. ⁊ de euictio. l. emptor fundi. ⁊ ſupra manda. l. quintus. ⁊ de adminiſtra. tuto. l. quotiens. §. ſicut. C. de admin. tu. l. ſi bonum de procuratoꝛ. l. que omnia. §. ſecundo. ⁊ quod ibi nota. nam ab improba lite ab- ſtinendum eſt ſupra de iudi. l. abſtiniſſe. §. primo. ⁊ ad hoc etiam ſu pra man. l. ſi fideiuſſor. §. quedam aduocatus. etiam non debꝫ de- fendere improbam cauſam. C. de iudic. l. rem non nouam. § pa- troni. nec vaſallus tenetur dominum defendere in cauſa iuſta vt in vſibus feudorum hic finitur lex. c. primo. ⁊ vide Goffre. in ſum- ma de iuramento calumnie. §. penulti. ⁊ fi. quod nota. ⁊ dixi infra de euictione. l. ſi ideo. ⁊ vide quod bene nota. per Archid. extra d̄ conceſſio. preben. c. vt capiantē. li. vi. in vltima glo. ❧ Alij dicūt aut emptor cepit cauſam defendere. ⁊ tunc habeat expectare ſen- tentiam alias non. ſed ſi lite pendente conſtaret emptori ꝙ iniuſtā cām foueret non video quare non poſſet bonam fidē agnoſcere ſicut a principio. ❧ Jtem nota aliam pulchram glo. que exponit manifeſtum. i. notorium. ⁊ dicit ꝙ notoria ꝓbatione non indigent de quo dic vt no. per Innoc. extra de cohabitatiōe clericoꝝ ⁊ mu-

lierum. c. tua. ⁊ c. veſtra. ⁊ bene. ij. q. i. manifeſta. ⁊ dixi. C. de accu- ſatio. l. ea quidem in ſpeculo de notorijs criminibus. ⁊ in gandino quomō ꝓcedatur quādo crimē eſt notorium. ⁊ in alphabeto di- ctione manifeſtum ⁊ dictione notoriū. ⁊. C. de appel. l. ciues. ſꝫ lꝫ notoria ꝓbatiōe non egeant tamē ſi actor dicat eſſe notorium. ⁊ iſtud poterit ꝓbari per duos teſtes ſicut ⁊ famam vt extra de teſ- tibus. c. tam litteris. nam etiam per duos ꝓbaſ ſeptem teſtes in- te. fuiſſe teſtō. C. de bonorum poſ. ſm tab. l. ij. ⁊ ibi no. ⁊ ꝑ duos ꝓbaſ ſubſcriptio trium. C. de fide inſtru. l. ꝯparationes. ⁊ ad hoc vide glo. ij. q. i. c. deus omnipotens. §. quādo autem. Old. Jn glo. ex illa ſtipulatiōe in fi. vel dic ꝙ hic in ſtipulatiōe noxijs furtiſqꝫ ſo lutum. ibi in ſtipulatiōe de euic. ſm Ja. de ra.

Jdem neratius. ❧ Licet vēditor ꝓprietatem em ptoris facere nō teneaſ poſſeſſio- nem ſic alias eius nomine cōuenitur. hoc dicit. ⁊ ſi poſſ. non fa- cit emptor ⁊ euincaſ agitur quaſi tradita nō ſit ſed ꝓprietas euin catur de euictione agitur ad hoc ſupra. e. l. ij. §. i. ⁊ l. iij. in principio non ob. j. e. l. iul. §. poſſeſſionē. vt ibi no. Et caue a glo. que eſt hic que dicit ꝙ venditor condēnatur ſed differſ exactio. alij dicunt ꝙ ſtatim exigitur. j. de euic. l. ij. ⁊ illa cōtter approbaſ.

Caſſius ❧ Qui habet totale intereſſe de particulari ſi agit. hoc dicit. ibi cum emptorem. ibi conſequu- tus ē a venditore nomine euictōis vel rei non tradite intereſſe vt no. ⁊ dixi ſupra. l. ꝑxi. §. ſi.

Jul. ❧ Hic ponūtur plures caſus in quibus ceſſat duple ſtipulatio. ſed non actio ex empto. ibi dupla. i. duple ſti- pulatione. ibi ꝑmitteret nomine euictōis. ibi intra diem trigeſimū ibi tenebiſ ad dcāꝫ vel intereſſe vt i ſi. l. ibi teneſ ignorans. Jn gl. ni ſi ad precium in fi. Sed videatur ꝙ dꝫ teneri ad intereſſe non di ſtincto ſciuerit vel ignorauerit alienum. vt. C. de euic. l. ſi tibi libe- ram. vel etiam ignorās teneſ ad totum intereſſe re euicta. Solu. re fert vtrum pactum factum ſit ne vēditor de euictione teneatur. ⁊ tunc diſtinguitur ſciens ab ignorante vt hic. ſic tamē vt ignorans precium reſtituere teneatur vt. j. §. ibidem. Sed ſi hoc pactum non interueniat ad omne intereſſe teneſ ſiue ſciat ſiue ignoret. vt. d. l. ſi tibi liberam. Jtē ⁊ de hoc. j. e. l. §. fi. dicitur. ❧ Si quis rem. ibi in re diſtracta principaliter. ibi teneatur ꝑ euictiōe acceſſorij. ibi ob ligatur ꝑ actionem ex empto.

Qui autem habere ❧ Vtilis eſt iſte. §. ⁊ multuꝫ verſatur in practica. ⁊ breuiter dicit. aut vendo reꝫ ⁊ nihil dico ⁊ debeo preſtare habere licere em ptori quo ad omnia. aut dixi ꝙ nomine euictōis nolebam teneri ⁊ teneor ad precium ſolum ſi euincaſ. aut dixi ꝙ nolebam teneri de euictione nec ad precium ⁊ tunc ad nihilum teneor re euicta. hoc dicit. ibi habere licere in contractu venditōis non tenebiſ ad inter eſſe tenebiſ tamen ad preciū vt. j. ſequitur ꝑ quod ꝓbatur ꝙ pre- cium non eſt intereſſe vt dixi. ſ. e. l. i. ⁊. C. de ſen. que ꝑ eo quod in tereſt ꝓfe. l. vnica. ibi vendiderit venditor emptori ꝑmiſit. ibi ſed. iul. ſcribit contigens caſum ꝓxime ꝑcedentem. ibi comprehendiſ in cōtinēti cum fiat ad excipiēdum vt. l. pacta. ſ. de cōtrahē. emp. ibi preſtitum iri non ob. j. de euic. l. cum ea. in prin. ⁊ l. qui liberaſ. in prin. vt ibi no. ibi niſi forte. glo. leget duobus modis. ſecunda vera. Rai. ibi plagij. ⁊ tribus. ⁊ vide in alphabeto. ibi neceſſe ha bebit ꝙ ſpem emiſſe videſ. nec ob. j. e. l. ſi ſterilis in princ. vt ibi no. ibi eum teneri non obſtante pacto contrario. ❧ Oppo. ꝙ ſtipula tio iſta habere licere contineat ſimplex ⁊ non comprehēdat niſi fa ctum ſuum ⁊ heredis vt. j. de verbo. ob. l. ſtipulatio iſta. So. ibi cō tinet negatiuam hic affirmatiuam. ſ. ꝙ curabit ⁊ faciet ꝙ habeam. ⁊ ideo valet quia teneſ ad hoc ex natura ꝯtractus. ⁊ ſic ſtipulatio informaſ a contractu ſuper quo interponiſ vt. ſ. de contrahen. em ptio. l. pacta. ⁊ de verbo. ob. l. triticum. ❧ Jtem oppo. de eadem l. ſtipulatio. §. ſiquis forte. So. vt glo. ⁊ dicit ꝙ aut iſta ſtipulatio i terponitur ſimpliciter aut a ſeruo ⁊ habet locum. §. hi quoqꝫ. e. l. ſti pulatio iſta. aut a libero ⁊ tunc videſ de ſuo facto ⁊ heredum ſuo rum ꝑmittere. ⁊ ideo ſi res erat ꝑmiſſoris valet ⁊ pōt committi ſi aliena non. ꝙ dic vt. e. l. ſtipulatio iſta. §. ꝙ ſi forte. ❧ Si vero in terponatur ſuper contractu emptionis. aut debebat preſtari eui- ctio aut non. Si non de alieno facto non teneſ vt dicto. §. quod ſi forte. ſm verum intellectum ſi eſt preſtanda euictio. ⁊ tunc aut a ſe aut ab alio. Si ab alio tunc idem ꝙ ſupra ꝑxi. caſu ⁊ dicto. §.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

q̄ ſi forte ſm alium intellectum. ſi a ſe dat ꝓmiſit habere licere ꝓ omnes. vel ſimpliciter ⁊ de facto omnium teneť. ſi per ſe tantū ex ſtipu. non teneť ꝓ alieno facto. ſed actione ex empto teneť ſi ſciēs ad omne intereſſe ꝓpter dolum ſuum. ſi ignorans ad preciū vel quāto minoris eſſet empturus. ⁊ de iſta ſtipulatōe habere licere. vide quod notať dicta l. ſtipulatio iſta in prin. ⁊ §. ſeq. ⁊ ibi dixi. ¶ Item nota ex prin. §. ibi per ſe venientēq; ⁊c. aliud quod ꝯmune ponitur in cōtractibus q̄ quis nō teneať niſi ꝓ facto ſuo ad quod concor. ſ. de nova. l. ſiquis a multis de viſur. l. ſed ſi ſuſ. de here. vel actio. ven. l. ij. in prin. j. de edi. edic. l. edileſ. in prin. ⁊. §. i. ⁊. ij. et l. ſi hominem. §. ſi. ⁊ l. ſe. in principio. ⁊ l. cum mihi reddi. ⁊ de leg. iij. l. cum quis decedens. §. pater. ¶ Qualiter autem intelligatur factum ſuū habeť. ſ. de ꝯdi. fur. l. ⁊ ideo eleganter. ¶ Ultimo tā go vnum de quo dubitatum fuit Pergami vbi cōmune ſūt ta- les ꝯctus in quibus pactum apponiť q̄ venditor rei corporalis vel nominis debitoris nō teneať aliquo caſu de euictiōe nec ad ꝓ- cium nec ad intereſſe nec ad aliquid aliud etiam ex natura contra ctus niſi ſuo facto ⁊ factum ſuū intelligať ſi feciſſet aliam obliga tionem. vel ſi ꝓ eius obligōnibus euinceret ⁊ non aliter. ⁊ emptor renūciat omni iuri ⁊ actioni ex quibus poſſ; de euictione agere cō tra formam predictam an tale pactum ⁊ talis renūciatio valeat ē quo ad hoc q̄ venditor non teneatur ad precium nec ad aliquid aliud. ⁊ videť q̄ nō valeat quin ſaltem ad precium teneať vt hoc. §. in ſi. ⁊ ver. ibidē ait. ⁊ ſ. e. l. teneť. §. ſi. ⁊ j. de euic. l. qui libertatis ⁊ ibi in glo. Cōtrarium tenet glo. hic que incipit. l. ꝓ torum ſcdm opinōem Jo. ⁊ idem tenet. ſ. de pac. l. in emptionibus. ⁊ tangitur etiam in glo. vltima. C. fami. hercil. l. ſi familie. hoc ēt tenz Azo in ſūma de euic. §. i. ver. agit aūt emptor. ⁊ plene dix. C. de euictio. l. non dubitare. hoc etiam tenet Hoſt. in ſumma de empť. ⁊ vendi. §. ad quid venditor teneatur. verſi. imo quāuis. ⁊ bene. in ſumma feu. qui. mo. feu. acquir. §. non ſolum. ⁊ de ꝓhialie. feu. per Federi- cum. l. imperialem. §. primo in glo. quaſi dicat. ad hoc etiam be- ne faciunt renūciatōes facte per emptorem. nam renūciantibus actiones ſuas non eſt dandus regreſſus. j. de edi. edic. l. queritur. §. ſi vēditor. ⁊ quia in traditionibus poteſt quodlibet pactum ap- poni. ſ. de pactis. l. in traditionibus. ⁊ ad hoc etiam facit. eo. ti. l. paciſci. ⁊ ibi in glo. ⁊ hoc etiam hic tenet Guido de ſuz. quia em ptor fauori ſuo poteſt renūciare ſupra de minor. l. ſi iudex. ⁊ C. de pactis. l. ſiquis in conſcribēdo. ⁊ ad hoc etiam facit glo. j. de euic. l. ſi ſeruum.

Iactum. ¶ Incertum ratione furti. ibi ex timandum eſt tunc emptori pre- ſtari. in glo. finali. hoc non placet Jaco. butrig. quia dubij intereſſe ex lucro ratio non habetur. vt ſupra ad legem rodiam de iac. l. ſecūda. §. porro. ⁊ ibi de hoc ⁊ plene dixi C. de ſentē. que pro eo quod intereſt proferūtur. l. vnica. vnde dic ſecūdum eum quod aut extraxerat piſces ⁊ emptori tradere nole- bat ⁊ illi eſtimabantur aut non vult iactare ⁊ tunc cum nullum ali ud intereſſe poſſit conſiderari niſi reſpectu precij videbitur tamen emptoris intereſſe quantum precij nomine dedit. ⁊ ideo in tantum condemnabitur. Jaco. butrig. ¶ Sed contra hoc eſt littera iſta que dicit incertum eſtimandum. nam precium non eſt incertum. l; iniſtiũ. l. de emp. ⁊ ven. §. quantum. ⁊ ideo plenius dic vt dixi dicta l. quēadmodum. §. item labeo. verſi. ſed vide que hic allegatur in glo.

Ulianus. ¶ Qui male agit ſciens teneť ad omne intereſſe circa rem ⁊ extra rem ignorans tenetur quāti minoris niſi in ſer- uo fure vendito ab ignorante quia in nihilum teneť hoc verum niſi aſſeueraverit furem non eſſe. hoc dicit vſq; ad. §. ſi venditor. ibi vendidit ignoranti. ibi omnia detrimenta etiam ex tra rem vt ſequitur in ver. itē qui furem ibi teneť nō ob. ſ. e. l. ex em pto. §. vt ibi notatur. ibi multa continet etiam extra rem ibi aſſeue- rauit etiam ſine dolo. ibi teneri non ob. j. §. ſi ticius. vt ibi nota. ibi ignorauit. ⁊ ſic videretur non bene teneri. Ibi hic ſcilicet ignorās. ¶ Opponitur quod nō veniat intereſſe rē. vt. j. e. l. ſi ſteri lis. §. cū ꝑ vēditorē. So. ibi agiť q̄ nō tradiť hic q̄ male traditur. ¶ Item oppo. q̄ intereſſe quātūcūq; ſit nō excedit duplum vt C. de ſen. que ꝓ eo quod intereſt ꝓferuntur. l. vnica. So. ibi loqui tur de intereſſe circa rem hic extra q̄ nihil eſt q̄ magis deberet reſtringi q̄ eſt extra rem q̄; circa rē. ⁊ ideo dicit gl. q̄ in ꝯrio lo- quitur de intereſſe ſingulari hic de cōi ſi d ⁊ hoc reprobant. ſ. e. l. i. quia non eſt niſi vnum intereſſe ⁊ ideo dic qđ in contrario agi tur ad intereſſe circa rem. Sed ſi agať ad intereſſe extra rem tunc aut agitur cōtra doloſum ⁊ venit quātūcūq; ſit vt. j. e. l. idēq; iul. aut agiť cōtra non doloſum ⁊ tunc non excedit duplum vt dicta l. vnica. de ſen. que pro eo q̄ intereſt ꝓfe. ⁊ ibi pleniſſime dixi. ve- rūtamen ſolutionem primi cōtrarij reprobant quidam per. l. inſici- ando. j. de furtis. vbi agiť contra furem q̄ non tradit tamen venit intereſſe extra rem ⁊ hac rōne dicunt vltramontani. glo. male di- cere. ⁊ dicunt q̄ debet dicere aut quis cōuenit quia male fecit ⁊ ꝓ ſtat intereſſe circa rem ⁊ extra. aut quia non facit ⁊ venit circa re; tantum ⁊ extra rem. S; glo. pōt ſuſtineri duobus modis. vno q̄ l. inſiciando loquiť in delictis vel dic q̄ glo. idem ſenſit q̄ vltra- montani ⁊ qđ dicit q̄ male tradiť dic. i. quia male fit. ⁊ q̄ ſit inter eſſe circa rem ⁊ extra rem. ⁊ quando vēiat plene dixi dicta. l. vnica C. de ſen. que ꝓ eo q̄ intereſt ꝓfe. ¶ Caue tamen q̄ Ja. d are. t; q̄ vbi ſup intereſſe iurať in litē l; ꝯ doloſum iudex tñ d; illud ta xare. ita q̄ duplū nō excedat ar. l. videamꝰ. de in litē iurā. §. iurare ⁊ ibi de hoc dixi. an intereſſe veniat ex lucro pleniſſime dixi dicta. l. vnica. C. de ſen. que ꝓ eo q̄ intereſt ꝓfe. ¶ Que ſit differētia in ter quāto minoris ꝓtoriā ⁊ ciuilē dic vt in glo. ⁊ ꝑ Roffre. de act. quāto minor ꝓtoria ⁊ ciuili. an ſit regula q̄ ignorans teneatur dic vt in glo. ⁊ vide qđ dixi. ſ. cōmo. l. in rebus. §. itē qui ſciēs. Ingl. i. ibi vt carbo ⁊ carolus. iſte carolus fuit cōmentator iuris lombar di ⁊ inter oēs alios auctēticus. ibi redibitoria. i. ſit redibitio in ſi. ¶ Eſt ⁊ alia diſa vt dicamus q̄ quāto minoris pretoria pꝰ fuit in cōpoſitōe ⁊ defectiua erat q̄ loquebať de morboſis animalibꝰ emptis. Ciuilis vero loquiť de oē re morboſa ēpta vt ēptor age- re poſſit quātominꝰ emiſſet ſi fuiſſet morbū vel viciū vt colligere potes hic dū dicit de tigno vicioſo. de hoc vide. C. de edi. act. l. ij. ⁊ ibi ꝑ Cy. ⁊ ꝑ Roffre. de act. quāto minoris ciuili. In glo. ve- nit enim intereſſe. ibi q̄ ſciens. ⁊ ar. eius qđ no. j. ſo. ma. l. ſi mota. ibi ſed vt hec oppoſitio ſignať ad ſolutionē; ſ. ꝓ primā. ibi vt hic. hac eadē gl. in prima ꝑte in ſi. S; vť ēt quādo nō tradiť veniat q̄ eſt extra rē vt. j. de ver. ob. l. liber hō. §. ſi. So. refert an alij dādum vt ibi an mihi vt hic. ⁊ vide qđ ibi no. ⁊ dixi. ⁊ ē rō q̄ ex ipſo intereſſe ibi capit robur obligatio. Itē cōtra. ſ. d eo q̄ certo loco. l. i. alias ij. §. aliſ de officio. l; ibi ſpāle ſicut ⁊ multa alia. ⁊ vide qđ ibi no. ⁊ dixi. in ver. itē qui furem. In glo. imo vť intellectꝰ huius glo. talis ē. Nā aut vēdo rē vicioſam ſciēs aut ignorās. Primo caſu in- diſtincte teneor ad intereſſe vt hac. l. in ſcđo non ad intereſſe. Sed quāto minoris regulariter. ⁊ iđ dixi regulariter q̄ aliquādo etiam agiť ad intereſſe vt in vaſe vēdito ⁊ locato vt. ſ. e. l. teneť. §. ſi vas. j. locati. l. ſi; addeo. §. i. Aliquādo in nihilū teneť ignorās vt in ſuo fure vēdito ⁊ ꝓdio tributario vt hac. l. ver. circa fure. ⁊. j. e. l. ſi ſteri lis. §. i. ibi. l. ſed addeo. §. i. ⁊. ſ. e. l. teneť. §. ſi vas. ibi cū venderes ſm vnū intellectū. ibi ſi; in locato vaſe vel vendito. ibi. C. e. l. ſi mi- nor. vbi de hoc ⁊. C. de di. act. l. ij. ibi nō agiť quāto minoř ꝓceden tia. ſ. vt nullo mō teneať magis reprobat Al. nā ſi vbi aſſeuera- uit nō teneť niſi quāto minoris vt hac glo. non eēt differentia aſſe uerare vel nō quā differentiam apte facit. §. iſte. In ſi. vel dic vt in glo. no. triplex intereſſe. Item non ob. infra. e. l. cum ⁊ forte. vt ibi notatur.

Si venditor. Dolus incidēs ꝯ eum bone fidei pur- gatur ꝑ actionē. ex eo ꝯtu. hoc dicit vſq; ad. §. offerri. ibi dolo qui incidit in contractum. ibi emiſſet. i. quāto plus veriſimile eſt eum emiſſe ꝯtēplatione peculij vel artificij. ⁊ vi de Roffre. de act. quanto pluris.

Per contrarium. In facto ⁊ in iure. ibi villicus expone vt. ſ. de inſtito. l. ſi cu; villico. ⁊ de fundo inſtruc. l. cum delantonie. §. cum de villico. ibi vēderetur ꝓ modico. ibi valeret. non ob. princi. l. vt ibi nota. in glo. ſ. villicus in ſi. quātūcūq; minimo ſint ēpta plus vt no. ſ. de dolo. l. ſi oleum. ⁊ inſti. de re. di. §. gallinarū. ⁊. j. §. pri.

Idem iul. Ibi ſpē que ſequitur. ibi municipijs expone. j. ad municip. l. i. ibi debere ſm formam. l. ciuita tibus. de le. i. in tabula. l. in inſtrumento venditiōis. ibi legem. i. pa-

cium generale ꝛ obſcurum vt ſequitur.ibi inditionis hoc expone. C.de inditionibus.l.i.ꝛ ſuper rubrica.¶ Alij habent in textu conditionis.ibi ipſi tutores tantum.ibi ex empto teneri inſolidum.ibi factum eſt etiam vltra ꝙ ſit locupletior pupillus,ſed in prima gte huius.§.in quo decipit emptor dic ꝙ decipitur in eo ꝙ predium quod emit eſt obligatum.¶ Pone ꝙ teſtator qui ex fundo diuerſis municipijs legauerat expreſſe dixit ꝙ nolebat ipſum obligatum eē vt.ſ.de pig.act.l.non eſt mirū.ꝛ.j.de ali.ꝛ ci.le.l.lucius,alias pdium nō eſſet obligatū iſto iur digeſtoꝝ vt.j.de ɔdē.emp.l.ſi.ꝛ de an.le.l.gaius.ꝛ ibi no.hodie ſecus vt.C.cōis de le.l.i.p tribut vero ꝛ vectigalib⁹ cōſtat prediū obligatum eē.vt.j.de publicanis ꝛ vectigalib⁹.l.imparores.ꝛ oportet de pteritis tributis ꝛ de pterita collatione ad viam.alias ſi de futuris cum hec ſpectāt ad ēptorē de iure cōi vt.C.ſine cenſu vel reli.l.i.ꝛ.ij.non videreſ in aliquo deceptus emptor.ꝛ iō venditor nō teneſ ignorans vt.j.e.l.ſi ſterilis.§.cū per vēditorem niſi aſſereret pdium nō tributarium quo caſu ēt ignorans teneretur vt.ſ.e.l.§.item qui furem.ver.ꝙ ſi tamen nō obſtantib⁹ verbis ſi quid tributorū ꝛc.hec enim verba ſcienti non pſunt vt.ſ.e.l.i.§.i.Ol.¶ In glo.vlti.ibi.l.meminerint.ꝛ vide qđ no.j.de ad.in.l.ſi.

Offerri.

¶ Omnis qui dꝫ implere ꝛ ei dꝫ impleri male agit ſi nō offerat ꝙ debꝫ ꝛ facit.ſ.de iureiur.l.ſꝫ ꝛ ſi poſſeſſor.§.item ſi iuraueró.in fi.ꝛ.j.de edil.edic.l.ediles.etiā §.fi.ꝛ.l.ſe.ꝛ.j.eo.l.qui pendētem.ꝛ vide qđ no.ſ.de iureiur.l.ſi non fuerit.ꝛ dicta.l.ediles.§.fi.ꝛ qđ ibi dixi.¶ Opponit glo.ꝛ nō ſolū de.l.ex facto.§.iul.ꝛ de vulg.ꝛ pupi.ſub.niſi ſubſtitutus venit ad totum ſꝫ ptem tantū cape poſſit.So.hic ptem tantū quā ſoluit ibi aūt ſꝫ totum capiat non tamen retinet vltra ꝙ cape poſſit.Sꝫ reſiduum fiſco ſoluit ꝛ Ja.bu.ita cōcor.ibi preciū integrū.ibi agitur ad rem tradendā.ibi ex empto actio cum effectu.vt.j.e.l.qui pēdentem.ibi retinere ante traditionē non poſt vt no.j.de rebus eorum.l.i.§.fi.ꝛ dic retinere pōt p parte precij non ſublata.ibi cōſequatur a venditore.ibi excepit an iſta exceptio poſt ſententiam poſſit opponi.vide in ſpeculo de ſentētia.§.poſtremo.ver.pone ēptor.ꝛ vide ad hūc.§.qđ notaui ꝛ dixi.ſ.de iureiur.l.ſi non fuerit.

¶ Et multū allegaſ iſte.§.ad id quod in ſummario dixi ꝙ nolens ſibi ɔtum impleri primo dꝫ implere p parte ſua.vnde ſi vult petere rem teneſ offerre precium.ꝛ idem ecōtra in venditore.j.de doli.excep.l.pure.§.ſi ſeruus.ibi etiam mercis non tradite ꝛc.ꝛ p hoc C.e.l.traditio.ꝛ ibi in glo.j.de edil.edic.l.ediles etiam.§.fi.ꝛ l.videamus.ꝛ.l.illud.§.ſciendum.primo reſponſo.ꝛ no.per Azo.in ſumma huius ti.§.antepenul.ꝛ vide quod dixi.j.de ver.oblig.l.ſi dari.ꝛ no.per Joā.an.extra de elec.c.cupientes.li.vi.in quarta gte in glo.ſed an teneſ offerre ꝛ per eūdem in nouella de reg.iur.c.fruſtra.li.vi.ꝛ vide ibi per Dy.¶ Quid dicit glo.fiet ſi neutri de alio cōfidat dicit ꝙ deponi debet apud tertium p.l.ſi ſolutur⁹.de ſolu.ꝛ vide qđ ibi no.ꝛ pro hoc bene facit infra de colla.bo.l.prima.§.iubet.ꝛ no.in glo.extra de ſimo.c.ſi tantum.ꝛ per Roſ.e.de act.ex empto.§.quid ſi venditor.ꝛ vide quod dixi.j.e.l.qui pendentē.ꝛ dicit glo.ꝙ hic non eſt vere pignus vel quaſi pignus vel poſſes dicere ꝙ littera loquatur ſimilitudinarie quaſi dicat ſi cut creditor poteſt retinere pignus etiam parte debiti ſoluta vt.C.de diſtrac.pigno.l.quādiu ſit.ꝛ hic venditor poteſt retinere rem venditam.

De fructibus.

¶ Jam materia de multiplici ſignificato huius dictionis maturis vide per Arch.xxiij.q.vij.cōuenior.ꝛ idem dic multofortius ſi fructus eſſent immaturi.ibi exploratum eſt ſecus ſi ex ſtip.fundus debeatur vt.j.de ver.obl.l.ſi ſilius.§.cum fundum.ꝛ dic vt ibi no.ꝛ.ſ.e.l.ſo.ibi penſiones.i.actiōes pro penſionibus cōpetentes vt hic no.ſm vnam lecturam.ꝛ ad hoc.j.de iure fiſci.l.fi.ꝛ ſo.ma.l.diuortio.in prin.ibi qui locauerat.non ob.qui po.in pi.ha.l.inſulam vt ibi dicam.ibi nota cum ſit poſt venditionem ꝛ ante traditionē.ibi nanum venditarum.ibi preſtabitur a venditore non a conductore vt ſupra proxi.reſponſo.no.pro tempore ſequenti vt ibi nota.ibi peculio eorum intellige quando ſeruus venditus eſt cum peculio alias non haberet locum.vt ſupra de contrahen.emptio.l.quotiens. Ibi ex re venditoris quando ſeruus eſſet.tunc nec ob.infra.e.l.§.ſi quid ſeruo vt ibi nota.allegatur ſepe.§.iſte ꝙ fundo vēdito fructus pendentes cedunt emptori.ratio eſt quia ſunt pars fundi.ſ.de rei ven.l.fructus pendentes.Et vide ꝙ de iſtis fructibus dixi.j.ſo.ma.l.diuortio.ꝛ plenius.ſ.de vſufruc.l.de ſouea fructuaria vt.j.de le.ij.l.ꝙ ɔcubinā.§.ſi fundū.¶ In gl.i.vēditoris.ibi ꝙ ex opia.ꝛ ē expreſſum.j.de iure fiſci.l.fi.ibi pcedit penſiōis.ꝛ ſm hoc ē in littera cedet ꝛ nō cedet.¶ In gl.hoc ſi res.in fi.So.ibi erat preciū ꝙ ſucceſſit loco ptis alteri adiudicate.ar.ſ.de peti.here.l.ſi ꝛ rem ꝛ precium.ꝛ ideo nō videſ res interijſſe.Ja.de bel.ꝛ Ral.tamē hoc vltimū approbat nō ob.ɔtrū qꝫ ibi de habēte cām lucratiuā.nec ob.ſcōm ꝛ tertiū.qꝫ ibi non ex ſuo facto quia ɔuenit hic ſic.Al.ꝛ vide.ſ.de dolo.l.arbitrio.§.fi.ꝛ.l.ſe.ꝛ ad l.aquil.l.ante pe.

Si vicinis.

¶ Iſte.§.hꝫ duos intellectus.vnus ē ꝙ loquatur in fundo vēdito ad mēſurā.ꝛ hec plana ꝛ bona alia ꝙ fuerit vēditio in ſpē.ꝛ hec nō ſic bona ſm Ja.bu.ꝛ Ral.¶ Sꝫ Ja.de are.tꝫ ꝙ vēditio fuit facta in ſpē nō ad menſuram.ꝛ ita oē cōmodū ꝛ incōmodū ptinet ad emptorē.vt.ſ.ō periculo.ꝛ ɔmo.rei vē.l.id qđ.ꝛ iō nihil pdeſt vēditori illa acceſſio quo minus teneaſ ſi fuit ſciēs ad oē intereſſe.ſi ignorās quāti minoris eēt empturus.vt ſupra hac e.l.in prin.vbi vero ad menſurā facta foret venditio iſtud quod acceſſit ptinet ad vēditorē vt.ſ.de ɔhē.emp.l.ꝙ ſepe.§.in his.ꝛ iō tūc nō teneret.

Si fundum.

¶ Vbi nō eſt vera euictio ſed quaſi agitur ex empto ad precium non ad intereſſe.vel duplum.hoc dicit.

In his autem.

¶ Ibi preteritum.nam pro futura non eſt neceſſarium pactum vt.ſ.e.l.§.ſi fructibus.

Idem celſus.

¶ Ea dꝫ eſſe ɔditio emptōis ſi traditio differatur que fuiſſet ſi ex die venditōis tradita fuiſſet.h.d.ibi ɔmittere act.ēt cedere teneſ vt.ſ.man.l.ſi pcurator.§.fi.cū.ll.ſequētibus.¶ Si qđ ſeruo.ibi reſpectu ſ.ſui vel emptoris ſecus ſi vēditoris vt in ɔrio ſignato vt in glo.

Ex vendito.

Supra dixit cui detur actio ex empto ꝛ qđ veniat in ea hic dicit cui deſ actio ex vendito.ꝛ qđ in ea veniat.Ja.bu.¶ Op.de.l.in minorū.C.in quib⁹ cāis in integ.reſti.nō eſt ne.ꝛ dic vt.j.ibi plene dixi.In glo.ſꝫ cū debeat.ibi ab actōe ex empto.ꝛ ſic res pcario data videſ quo ad qđ data vt.j.de dā.infec.l.ēptor.alias cū emptor circa prin.Ol.Vel dic quo ad alios nō quo ad ſe.Ral.

Si procurator.

¶ Si pcurator vendit obligat dominum de euictione ꝛ eidem ɋrit actionem.ꝛ quod dixi in vendente idem in emente.hoc dicit.

Ibi cauerit forte de euictione ꝛ pcuratoris nomine ſecūdū Mar.ſili.vt ſupra de exercitor.l.prima.§.ſi is qui nauem.ibi ex empto forte principali vel informata.argu.j.e.l.predia.ꝛ quod ibi nota.

Ibi inſtitorie actionis directo poſſet etiam per obliquum.ſ.de publiciana.l.ſi quis pbibuerit.ibi mandauit ſpecialiter ꝛ expreſſe.ꝛ hoc modo erat inſtitor.Nam ſi haberet generalem cum libera licet poſſet vendere.vt.ſ.de pcuratoribus.l.pcurator.cum libera. Ibi ex empto.glo.exponit duobus modis.Ral.dicit quod prima tutior eſt.ibi competere in ſubſidium procuratore abſente vel non ſoluendo exiſtente ſm Odo.ꝛ alios de quo dic vt plene dixi C.per quas perſonas ac.l.prima.¶ Et ad euidentiam dic ꝙ triplex eſt differentia inter pcuratorem ꝛ inſtitorem.prima quia forma inſtitoris eſt quia preponitur rei.ꝛ eſt ppie inſtitor ſi generi negociationis pponitur.ſed ſi vni tantum cōtractui improprie eſt inſtitor ꝛ habet locum vtilis inſtitoria.ſed pcurator pponitur facto vt ad emendum ꝛ ſimilia.¶ Secūda differētia eſt quia in inſtitore non requiritur cuius nomine cōtrahat in rem cui pponitur.quia ſemper dominū obligat.Sed ſi pcurator vult dominū obligare oportet ꝙ contrahat pcuratoris nomine.alias non obligat dominū niſi contrahens cum pcuratore haberet reſpectum ꝙ tūc obligat dominū act.nego.geſt.¶ Tertia differētia eſt in ſpecie actionis quia pcurator obligat dominum act.ex cōtractu vel vtili inſtitoria.inſtitor obligat eum directa inſtitoria.¶ Item iſte.§.intelligitur duobus modis.vno in inſtitore vel quaſi.ꝛ tunc nō curo cuius nomine cōtraxerit alio in pcuratore.ꝛ tunc exigitur qđ pcurator nomine cōtrahaet vt predixi.¶ Oppo.de.l.pcurator qui p emit.ſ.de pcuratoribus.que obſtat dupliciter primo quia ibi dicit act.non dari in dominū.hic ſic.ꝛ dicit etiam pcurator ib.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

teneri. Solutio, aut erat inſtitor ⁊ datur in dominum aut ꝓcurator ⁊ idem dūtamē ꝓcurator nomine cōtrahat, ſecus ſi ꝓprio nomine vt in lege contraria, vbi de hoc ſatis dixi. ¶ Item opponitur quod dominus tantum obliget vt. ſ. de ꝓcuratoribus. l. plerumque. Solu. ibi fecit id quod tantum ad dominum pertinebat. dic ergo. aut eſt res que pertinet ad dominum tantum, ⁊ tunc dominus ſolus obligatur vt ibi. aut pertinet ad procuratorem tantum, ⁊ tūc ſolus ꝓcurator obligatur. vt. c. ti. de ꝓcuratoribus. l. ſi ꝓcurator. ¶ Aut eſt res que poteſt pertinere ad vtrunque vt in venditione. tunc aut eſt inſtitor quocūque nomine contrahat obligat dominū dūmodo in negocio cui ꝓpoſitus eſt cōtrahat ſupra de inſtitor. l. penul. ⁊ per totum ſi eſt ꝓcurator aut ſuo nomine cōtrahit ⁊ ſe tantum vult obligare aut nomine domini tātum ⁊ illud ſeruatur i dubio aut cōtrahit ꝓcuratorio nomine ⁊ preſumitur velle ſolum dominum obligare vt ſupra man. l. ſeruum tuū. qui ſimpliciter ſe tm̄ velle obligare ſut Jac. de are. vt dicta. l. ꝓcurator qui ꝓ euic. ¶ Item opponit ꝙ domino non detur actio ex perſona ꝓcur. vt. ſ. de inſtito. l. prima. in fi. So. hic ſm̄ illam vt in ſubſidium dn̄i detur ꝓcu. nō exiſtēdo ſoluendo vel eo abſente ⁊ dic ut plene dixi dicta. l. i. C. per quas perſonas. no. ac. ¶ In glo. hoc ſi erat inſtitor. ibi. §. ⁊ ſi poſſeſſio hic nō ſunt contraria quia loquūtur de actiōe non querenda contra dominū quod poteſt cum habeat mandatū ſpeciale. vnde habetur ꝓ inſtitore licet non ſit verus inſtitor vt ſequitur in glo. et ſupra dixi. ⁊ vide quod notaſ ſupra de ꝓcuratori. l. ꝓcurator. qui ꝓ euic. ⁊ quod ibi dixi ⁊ l. quod ꝓcur. ex re domini ⁊ de nego. ge. l. ſi pupilli. §. pmo. ⁊ de nego. geſt. in gl. magna. ⁊ l. liberto. ¶ Sed ad ſecūdum reſponſum huius. §. vbi dicitur ꝙ domino ꝑ ꝓcura. queritur vtilis actio paīter obſtat dictus. §. ⁊ ſi poſſeſſio vbi dicit ꝙ ꝓcurator cedere tenetur ad hoc varia dantur ſolu. glo. inſti. de inuti. ſtipu. §. ſiquis alij ʒ ꝙ hic eſt ſpeciale. ⁊ hoc ſequitur etiam Guido de ſuz. ⁊ rōnem ſpālitatis dicit eſſe ꝓpter ſpeciale mandatum. ⁊ quia hoc fecit ꝙ dominus neceſſe habebat facere. Po. dicit ꝙ eſt rō quare per ꝓcur. actio queritur domino quia hic ꝓcur. contrahit ex re vel ſuper re domini. vnde tunc querit domino, vt hic ⁊ dicta. l. ꝙ ꝓcur. ex re domini. ſ. de ꝓcura. In cōtrarijs autem non in re nec ſuper re domini cōtraxit ſic in ſimili in. l. cū generaliter de edi. edic. ⁊ l. quod ſi nolit. ⁊ ſ. de peti. here. l. ꝑ ſeruum. §. fi. cū. l. ſe. ⁊ no. j. de dam. infec. l. damni infecti ſtipulatio pertinet alias ꝓpetit. §. fi. glo. hic tenetur ꝙ hic loquitur in inſtitor. cōtraria in ꝓcur. ¶ Alij dicunt ꝙ hic ex cōtractu querit domino. ibi ex ſtipu. non querit. ſed hoc non placet ꝙ ſe queratur principalis ⁊ acceſſoria ⁊ econtra. vt. C. per quas perſo. no. acqui. l. cum per liberam. ¶ Rodr. dicit veram opi. glo. in fi. que eſt in dicta. l. damni infec. ſtipu. §. fi. ſcilʒ ꝙ domino detur vtilis actio in ſubſidium ꝓcur. exiſtente non ſoluēdo vel abſente ita ꝙ non poteſt cedere. ⁊ hanc ſolu. tenēt et Odo. ⁊ Franc. ac. ⁊ hec glo. hic in fi. licet ſequens glo. non ſtet in iſta ſolutione. Rai. videtur tenere opinionem ſequētis gl. ⁊ ad. §. ⁊ ſi poſſeſſio. dicit quod hic ꝓcurator noluit querere domino. ibi nō ſʒ tradēs ſolu ʒ hoc voluit. ⁊ eodem mō reſpondet ad. l. cū ꝑ eos ſiquis alteri vel ſibi cōtra hoc ꝙ dominus habeat actionē directā vt. j. de edic. edic. l. cuʒ mācipium. §. fi. ⁊ quod ibi nota. in glo. ſed illam gl. intelligit Rai. poſt directam ceſſam domino a ꝓcur. Ja. de bel. dicit ꝙ ſiue ſit inſtitor ſiue ꝓcurator ſiue geſtor ſiue mādatōr ⁊ dominus ratum habet ſi fecerit illud ꝙ dominus neceſſe habebat facere tūc dominus ſemper tenet vtili actiōe ad exemplum inſtitorie actionis vt inſtitoria datur contra dominū vt hic. ⁊ ita intelligatur ar. ꝯtrum ꝙ ſignat glo. ⁊ non ſolu. t de. l. ſicum venditor. §. fi. j. de euic. ⁊ ō hoc no. ſ. de ꝑcu. l. ſi ꝓcu. §. fi. Ja. de bel. vel poſt dici ꝙ ille. §. fi. in. l. ſi cum venditor cōcordat quo ad hoc ꝙ ⁊ ibi daſ vtilis ꝯ dominū. ſicut hic in glo. i. ex vēdito. hec glo. nō ſtat bene ⁊ iō habeatis antiquam Azo. que ſic dicit an idem ⁊ ſi emi mandaui ⁊ mihi detur actio hec queſtio ſoluta videtur ſi inferiora verba ꝓprie intelligantur ſcilicet ex empto actionem domino competere. ſed Jo. exponit id eſt ex vendito in contrario caſu. nam ſupra dixit. vbi dn̄s mādauit ꝓcuratori vt vēderet hic mādauit vt emeret. pone ergo caſum. Ibi mandauit vt emeret non illi qui vendidit dabitur ex vendito contra dominum cuius procurator emit. Vel dic ex vendito retento caſu ſuperiori cum vendidit ꝓcur. ¶ Sʒ nōne domino ſubueniēdum eſt ita ſicut cōtrahētibus cum procur. vt ſ. de inſtitor. l. prima. §. parui. verſi. ſed econtrario. ſecus vero dic in ſtip. que fiunt in iudicijs vt. ſ. de procur. l. in cauſe. §. fi. Azo. Ibi primum tamen verius. nec ob. dicta. l. poſſeſſio. §. ⁊ ſi poſſeſſio. cū alijs. ll. allegatis. ſ. pxi. glo. vt ibi dixi. ⁊ vide Pe. ſi quis alteri vel ſibi. l. multum. Rai.

Idemque, ¶ Pena adiecta quantitati videſ in fraudeʒ vſurarum adiecta. ⁊ ideo non cōmittitur. hoc dicit. Et de materia huius. §. plene dixi. C. de vſuris. l. cum allegas ⁊ ideo hic non reſpecto ſpeciale eſt in compromiſſis ꝙ pena adiecta quantitati quātacūque ſit cōmittiſ vt dixi. ſ. de arbi. l. celſus. Ibi ad diem cōuentum. ibi conſtitutionū que prohibet vſuras vltra legitimum modum. ⁊ ſic non ob. ſ. fami. her. l. heredes. §. idem iur. ⁊ de verbo. oblig. l. vt. §. fi. ⁊ vide quod dixi. c. ti. l. cum ſtipulanti ⁊ l. ſtipulatio iſta. §. alteri. ⁊ in prin. ꝓſtea. l. ⁊. j. de euic. l. ſi dictum. ⁊ vide etiam Rofre. in libello de offi. iudi. quo petuntur vſure. In glo. ⁊ ita in eo in fi. ⁊ dic vt ibi. ⁊. j. c. l. predia. ⁊ Inn. approbat opi. Hul. extra de pactis. c. ſuam. in eadem glo. ibi. l. ſocium qui. ſed dic venire ⁊ intereſſe per reſpectum ad lucrum quod potuit fieri ꝑ venditorem ⁊ non fecit ꝓpter ceſſationem emptoris. Item per reſpectum ad damnum ꝙ fuit paſſus ꝙ cutaſſet ⁊ ꝙ emptor precium ſoluiſſet. Sed per reſpectum ad fructus perceptos per emptorem non videtur. Jac. butriga. quod vſure veniant vt intereſſe cum ſit damnum emergens ⁊ lucrum ceſſans ex eo ꝙ fieri ceſſatum eſt hic aut non venit damnum nec ceſſat lucrum ex eo ꝙ fructus percepit ex eo quia hoc ſibi licuit ex natura cōtractus Ja. butriga. Vel forte dici poſſet ꝙ illud ſit intereſſe conuentum tacite quaſi tacite ſit actum inter contrahentes ꝙ ſi emptor fructus perci piat teneatur ad vſuras precij quaſi ad intereſſe. ⁊ hoc forte voluit dicere iſta glo. ⁊ pro hoc de vſuris. l. ij. vbi de hoc ⁊ de act. ꝑ. l. curabit. ⁊ extra de vſuris. c. conqueſtus. in glo. ſ. vt res inempta. in fi. oculum iſtorum pactorum eſt illicitum primum ꝙ res efficiatur inempta nullo modo poteſt dici in fraudem ſm̄ ſcilʒ ꝙ precium ſolutum remanet penes emptorem ſimiliter eſt lucrum quia ineſt ex. l. poteſtate etiam ſi non apponatur vt. ſ. de. l. cōmiſſoria. l. ſi per emptorē. ſi ergo ineſt ſi non exprimatur expreſſum non viciatur. ſed de duplo precij preſtando ſi precium non ſoluatur. hoc nō eſt niſi apponaſ ⁊ cum excedit legitimum modū vſurarum ꝓhibitum eſt apponi vt hic. ⁊ vide quod dixi infra de vſuris. l. ſeuerus. §. fi.

Siquis colludente. ¶ Ibi ſtetur emptori dicebat dominus volo agere ex contractu procu. mei quia colluſit ʒ nollo teneri hoc non poteſt ſed ſi non vult teneri non aget. ⁊ idem infra proxi. verſi. quia ſi minor non vult teneri non aget. ⁊ ſic in hoc. §. non claudicat ꝯtrus ʒ. j. §. pxi. ſic. Mar. ſili.

Siquis a pupillo. ¶ In glo. in fi. ſo. illud regulare. hic ſpeciale fauore pupilli. ſic. ſ. man. l. poteſt. ⁊ dic vt no. dicta. l. ſi cum dico. §. penulti. ⁊ ad §. ſ. proxi. poteſt dici ꝙ loquitur in adulto vel melius. ibi reſcindebat contractum iure reſtitutiōnis cuiꝰ natura ē oīa in priſtinū ſtatuʒ reponere vt. ſ. de mino. l. ꝙ ſi minor. §. reſtō. hic ipſo iure nō valebat in ꝑſona pupilli. Ja. de bel. ⁊ Bnd.

Si venditor. ¶ Nota ꝙ aliquando ago vt agas vt infra locati. l. cum in plures. §. meſſem inſpiciente ⁊ quod glo. poteſt eſſe duplex ſm̄ ꝙ refertur ad primum vel ſcōm reſponſum huius. §. prima eſt ſi emptor expulit colonuʒ vel inquilinum contra cōuentionem ſufficit ꝙ venditor ſibi cedat act. ex empto contra emptorem quia non fuit in culpa vendendo cum ſaluauerit ius colono ⁊ inquilino. Secunda queſtio eſt ſi colonus dedit damnum in re vendita nunquid ſufficit ꝙ cedat act. locati ipſi emptori. ⁊ dicitur ꝙ ſic quia venditor non fuit in culpa excipiendi ius coloni vel inquilini ex pacto cui pacto ēptor cōſenſit. ⁊ ita ad vtrūque caſum pōt qō referri ⁊ facit ad ea que dixi. ſ. ad l. ro. de iac. l. ij. in princi.

Undi. ¶ Ibi intra ſe tenet. l. niſi ꝙ affixum ē vnde inſtrumenta non veniunt vt infra de fundo inſtruc. l. ij. §. i. ⁊ de ſuppel. le. l. vlti. ⁊ vide j. de le. iij. l. lucius. §. collegio. ibi de foſſa ſi tamen vt remoueantur vt. j. c. l. granaria. In gl. ino vſ in fi. tu dic ꝙ ſi ꝓpetui

viſus gratia ſunt.ibi ediū ſunt.ſi ad tempus cōtra. vt.j.e.§.labeo. ⁊ vide de iſtis acceſſionibus per Azo.in ſumma de piculo ⁊ cō. mo.rei ven.l.penul.in fi.

que tabule. ¶ Ad argumentum contrarium ꝙ ſignat ⁊ non ſoluitur in vltima glo.dic vt in contrario no.vel dic ꝙ ibi in vltima voluntate que eſt fauorabilis ⁊ in qua plenior fit interpretatio hic in venditiōe in qua regulariter nō venit niſi id de quo actū eſt vt hic.⁊.ſ.de ꝯben.empt.l.in vēdēdo. vel dic.ibi in principali hic in acceſſorijs.

Labeo. ¶ Que ſunt ad tempus non videntur ibi eſſe ſecus ſi ꝑpetuo.hoc dicit.ad hoc.j.de le.iij.l.queſitū §.vltimo.⁊.l.ſi ita legatum.⁊ dixi.C.de fundo inſtruc.l.ij.ibi non ſint edificij vt.ſ.e.l.quaſi tabule.ver.item ꝙ inſule.¶ In glo.facit.j.de leg.iij.in fi.non ob.l.vinaria.quia illa vaſa ꝓmiſcue erant deputata ad vinum ⁊ frumentum.ſunt ergo vinaria quādiu vinū habēt ⁊ non aliter vt ibi patet.Sed hic tantum cauſa edificij fuerunt parata ſed.l.malum.§.fi.alius eſt penulti.cō.co.non eſt.l.penulti.quia ille ſtatue vel tabule nullo tempore fuerunt de ſubſtantia domus vt ibi no.Ja.de bel.

Si ſterilis. ¶ Duas hꝫ lectu as.ſecunda vꝫ.ibi venit i.vendita eſt princi paliter ſm veram lecturam.

Si prediū tributarii. ¶ Quia prouinciale erat vt.C.ſine cenſu vel reli.l.ſi ignorans ꝓbabiliter vt ſequitur.ibi non tenetur in aliqua ⁊ dic ꝙ ſpeciale eſt in predio tributario.alias etiam ignorans teneret ⁊ dic vt no.⁊ dixi.C.l.ſi minor que vī ꝯ.

quamuis. ¶ Ibi de qualitate ſubſtantiali vt quia acetū pro vino aliās ſi in mera qualitate vt quia aurum venditur ſed non ita bonum vt putabaſ valeret emptio vt ſ.de cōtrahen.emp.l.aliter atqꝫ ibi emptiōem non eſſe in preiudicium emptoris.ibi neſciret quia ignorantia ē ſupina vt.C.de reſciſ. ven.l.quiſquis.⁊ facit.j.e.l.ſi in qualitate.

Cum per venditorem ¶ In venditione ex mora venit intereſſe circa rem non extra rem.hoc dicit.⁊ vide quod notaui ⁊ dixi.ſ.e. l.iul.in prin.⁊ pleniſſime de ſententijs que ꝓ eo ꝙ intereſt ꝓferunt l.vnica.ibi cōſiſtit non extra rem.⁊ hec ſequitur. Ibi vtrūqꝫ enim. ſecunda pars.ibi familia ſcilꝫ ſeruorum.ibi nec maior.tertia pars. ibi obligatio extra rem.ibi ... ipe mor.ꝯ.Pli.de mate.dicta l.vnica de ſen.que pro eo ꝙ intereſt pro ſe aliter intelligit iſtum. §. dicit enim ꝙ loquitur de tempore quod preceſſit moram venditoris in quo venit bonitas rei non autem intereſſe.⁊ exponit litterā ſic.cum per venditorem ſteterit.i.cum venditor ſtat ꝙ non tradit. non tamen fuit de hoc interpellatus.nec erat dies appoſita ⁊ ſic non fuit in mora.⁊ qđ ſequit̄ que mō.i.nunc cū agiſ per quod incipit eſſe in mora.ibi ꝙ tardius.i.tarde poſt aliqꝫd temporis vbi denotatur ꝙ fuit vicium negligentie in emptore ꝙ non interpellauit venditorem vel ab eo petijt. Ibi oportuit.hoc dicit propter obligationem quia bene fuerat ad hoc obligat⁹.⁊ bene debuerat tradere ſed non fuerat bene interpellatus.nec in mora vt predixi ⁊ ſꝫ hunc intellectum ceſſant omnia contraria.⁊ iſte intellectus licet nouus ⁊ ſingularis forte continet veritatem ſcđm cōmunem opini. loquitur deinde circa rem ⁊ extra rem vt dixi.de quo nota.ſupra.e.l.prima in glo.⁊ bene in brocardis de cōmodo ⁊ lucro.rubricella lucri ratio habenda eſt ⁊ de argumentis in cauſis.rubricella ratio deteriorationis fit.⁊ expenſe quandoqꝫ dicuntur facte circa rem quandoqꝫ extra rem quod dic plene per exēpla vt nota. per Innocē.extra de decimis.c.paſtoralis.prima columna.

¶ Vltima glo.hic aſſignat vnum contrarium quod non ſoluit de.l.ſi finita.§.fina.⁊.l.ſequen.infra de damno infec. Solu. ſecundum Rayna.obligatio non augetur extra rem vt hic ſed exercitium agendi differtur in tempore competenti vt ibi. vel dic ſm Jaco.de bel.ꝙ non eſt contra ſubtiliter intuenti quia hic creſcit obligatio ⁊ extenditur actio ad omne id quod venire poteſt de natura ipſius rei de qua agitur ideſt de natura actionis ſcilicꝫ ad intereſſe quod eſt circa rē ⁊ non extra rem.ſed ibi ēt extendit actio ad id tm̄ ꝙ venire pōt ō natura ipi⁹ rei.i.ad itereſ qđ euenit rei ſi de ea re cautū fuiſſet vt ibi patet in littera. Ja.de bel. ⁊ ō hoc etiam in cōtrario dixi.¶ Si tibi fundum.ibi haberem ſubeundi ꝑ

pactum tantū conuenit.ibi alij vendidiſſe niſi emere receſſiſſꝫ.vt j.de ver.ob.l.qui rōue.§.coheredes.

qui domum ¶ Hic cōcēditur variare cōtra.qđ videtur extra de regulis iur.c.mutare.⁊.c. quod ſemel placuit.libro.vi.ſed dic vt in eis plene no.per Di.Jo. and.⁊ Cardi.vel ſic ſm Jaco.de bel.ꝙ illud regulare hic ſpeciale.vel ibi ꝓhibetur ratio cōnexitatis hic ꝑmittiſ ꝓpter naturā alternatiuorum que varietatem recipit in debente.vt.j.de verbo.obli.l.cū qui certarū.§.fi.⁊ de hoc vide in.l.in cāc.ſ.de ꝓcuratorib⁹ Jaco.de bel.

ſ **Jquis ſeruum** ¶ Ibi manumiſſerit ante traditionē ꝙ facere potuit.vt.C.de his qui a non domino ma.l. qui tibi. Ibi tenetur cum deterioratione marcelli que eſt in fi. Ibi reſtiturum non ob.j.de his quibus vt indig.l.ij.§.fi. vt ibi nota.⁊ hic ex glo.colligi poteſt. In glo.fit ergo hec cautio.ibi ꝓpter precedentem contractum validum ad quod facit ꝙ nota.j.ſoluto matrimonio.l.ij.in principio. In eadem glo.in fi. tene primam.nam ſi ſit pactum cum eo de cuius hereditate agitur improbatur per.l.pactū.C.de col.quia tollitur ei poteſtas ſupremi iudicij.ſed vbi ſit cum eo de cuius hereditate non agitur lꝫ eiuſdam tertij.licet non improbetur conuentio per dictam.l.pactum improbatur tamen per.l.vlti.C.de pac.vbi de hoc ſatis notaui ⁊ dixi.⁊ ideo hec vltima ſolutio non eſt bona.ſed tene primam. Jaco.butrig. Et ſic poteſt inueniri modus ꝙ pactum de futura ſucceſſione valeat hoc modo vt vēdas mihi bona alterius poſtea facias mihi pactum ꝙ hereditas illius ad te perueniat ꝙ mihi reſtitues quod valet vt hic.vel aliter vt vendas mihi hereditatem illius cuius primo fuerat.⁊ de hoc vide per Azo.in ſūma de pact. §.ſuper hereditate autem. ¶ In glo. vltima ibi ſm Jo. melius dic vt dixi ſuper littera quia prin.dꝫ intelligi ſm finē.

ſ **J ſeruus.** ¶ Ibi non habebis ad ꝓcium repetendum in fi.ad fundum in glo.prima in fi.hoc non videtur verum quia iſte nō haberet conditionem indebiti de qua infra ſubijcit. Intelligit ergo Jaco.de ra.in minima capitis diminutiōe que ſm hec iura finiebat vſuſruc.vt.C.de vſuſruc.l.corruptionem. Ray. dicit ꝙ de maxima capitis diminutione loquitur non poteſt in media ſic ſi teneamus actiones eſſe de iure gen.vt ſupra.manda.l.ſi tibi mandauero.§.is cuius.⁊.j.de penis.l.quedam ſunt ſerui pene in glo.que incipit vt argu.in fi.dic aut finitus eſt vſuſruc.capitis diminutione ⁊ nihil queritur vſufructuario de rigore vel ō equitate aut alio modo.⁊ tūc de rigore nihil queriſ vſufructuario de equitate ſic. Ja.bu.

Seruum tuum ¶ Ibi comparauit de illo precium ſolui.ibi poſſe te habentem ratum contractum illius ſerui. Ibi geſſiſſet puta in emptione illius ſerui. ⁊ in expenſis contractus.vel quia aliter geſſit negocium meum ⁊ male.argu.ſupra de nego.geſtis.l.ac qui natura.§.ſi libero. licꝫ glo.aliter intelligat ⁊ male ſcilicet de expenſis factis in paſturam ſerui. Ille enim non repetitur vt.ſ.commo.l.in rebus.§.poſſunt. ⁊ hunc.§.habeo ad litteram ſupra ſi certum peta.l.cum fundus.§. ſeruum tuum imprudēs.⁊ ibi plene ⁊ dixi.ibi acturum vel retenturum ſm Odof. ¶ Seruo obligationi naturali poteſt fideiuſſor accedere non tantum in plus ꝙ̄ principalis teneſ licet efficacius. hoc dicit.ibi debuiſſet non obſt.ſ.quod iuſſu.l.ij.§.fi. vt ibi no. ⁊ facit.ſ.de peculio.l.nō ſolū.§.i.

q **Qui pendentem.** ¶ Hec lex facit cōtra opinionem Bulga.qui dixit venditorem poſſe loco pignoris retinere rem ⁊ precium ſine obligatione ei petere argu.ſupra de heredi.vel actio.vendi.l.hereditatis.⁊ ſupra ea.l.iulianus. §.offerri.⁊ contra Placen.qui dixit vtrunqꝫ ſequeſtrandum vt ibi nota.vnde Odra.dicit quod alia opinio verior eſt vt ſi emptor agat teneatur precium offerre.alias repellitur ab agendo. vt infra ea.l.ſi per emptorem.⁊ argu.ſ.cōmunia prediorum.l.venditor.circa finem.non ob.l.ſi ſoluturus.de ſolu.quā allegat Pla.

quia loquitur de ſequeſtratione conditionali vtriuſq; partie. Ol, dra. ¶ Sed vidi dubitari ſi emptor petat precium & in libello nō narret ſe tradidiſſe rem venditam an libellus concludat. & videtur quod non, ſed obſt. exceptio per hanc legem. Doctores tenent ꝙ in exceptionibus que veniunt intrinſecus ſicut traditionis rei diſferant contractus nominati ab inominatis. Nam ab inominatis ſola conuentio non producit obligationem. vnde debet ibi appo ni de implemento contractus alias libellus non cō. vt. C. de rerum permuta. l. ex placito. ſed in nominatis ex ſola cōuentione ori tur actio. & ideo libellus bene concludit. Sed nō efficaciter niſi ac tor impleat. Jtem ex ſui parte vt probari per dictā. l. iul. §. offerri. cum ſimilibus.

Rectia. ¶ Actio que datur ad factum ex ſti pu. ad penam tollit ope exceptionis econtrario tollitur ipſo iure. hoc dicit ſecundum Ja. butriga. qui dicit hanc eſſe veram lecturam.

¶ Vel clarius actio ex vendito ad intereſſe tollit penalem ſtipu lationem ope exceptionis. ſed econtra ipſo iure quatenus concur runt. ¶ Vel ſecundum Rai. penalis ſtipulatio ſubiecta cōtractui infigenitum act. non nouat. ſed per exact. eam tollit ipſo iure per ipſam aūt illa ſtipulatio ope exceptionis ſubmouetur. & ſecūdū ſub diuiditur in duas partes. Jn prima thema & queſtio tacita. Jn ſe cunda reſponſio. ſecūda ibi reſpondi. ſecundum Jaco. butriga. di uiditur in quatuor. Jn prima ponitur thema vſq; ad verſi. reſpō di. Jbi reſponſio tacite queſtionis vſq; ibi ſi conſequutus. ibi alia queſtio vſque ibi ſi ex ſtipulatu. ibi alia queſtio vſque in finem.

¶ Pone caſum in terminis ſecundum Jaco. butrig. vendidi ti bi predium & promiſiſti mihi ſcribere librum nudo pacto in conti nenti quod ſi non feceris promiſiſti penam & ſic fuerunt tres con uentiones non ſcripſiſti ex quo poſſum te conuenire ſi volo act. ex vendito informata ad factum & per eam tollitur actio ex ſtipula tione ad penam ope exceptionis. ſi tantum exegi quantum eſt in ſtipulatione penali. Sed quid ſi egi primo ad penam an tollatur actio ex vendito. Reſpondetur quod ſic ipſo iure ſi tantum eſt in pena quātum eſt in act. ex vendito. hoc dicit. ¶ Et hanc lecturā ſequitur Guido de ſuza. & dicit quod glo. offuſcant & male intelli gunt legem iſtam. Nam falſa eſt lectura glo. quatenus dicit qd conuenit per ſtipulat. quia tunc pactum eſſet veſtitum. & per ſe va lidum. & ideo non informaret act. ex vendito. vt. C. de pactis in ter emptorem & vendi. l. ſecūda. & quod pactum faciat nudum in dicat verbum conuenit quod proprie continet pactum nudum.

¶ Literam expone ibi & conuenit nudo pacto & in continēti ſe cundum veram lecturam Rai. ¶ Jbi aliquid facerem. puta vt librum ſcriberem vel rem venditam locarem vt ſupra ea. l. ſi ſteri lis. §. ſi tibi ſecūdum Odof. ¶ Jbi penam certam. ibi ex ſtipula tu. id eſt certa conditione. vel dic vt notat. C. de pactis. l. ſi pacto quo penam. ibi agere poteſt vt fiat quod per pactum conuenit. ibi ex ſtipulatu ad penam ſecūdum veram lecturam. Rai. licet glo. aliter dicat. Rai. ¶ Jbi ipſo iure quia bona fides non patitur &c. vt in regula iuris bona fides. ibi non poterit quia deſijt intereſſe niſi actum foret quod vtrunq; deberetur. vt ſupra de tranſact. l. qui fidem in fine. vide quod notatur ſupra de eo per quem factum ē. l. ſi. §. finali. Rai. ¶ Modo ſicut diuiſimus. l. in quatuor partes Jta partes declaremus. Et prima pars in qua ponitur thema nul lum habet contrarium. ſed duas habet lecturas. Nam ſecundum primam hic fuerunt quatuor conuētiones. Prima qua conueni ſti predium vendere certo precio & ego conueni librum ſcribere nu do pacto. Jdem ſi per ſtipulat. promiſiſti penā; & ſicut ſunt quat tuor conuentiones ſecūdum aliam que eſt cōmunis fuerunt tan tum vna de venditione predij. Alia de libro ſcribendo. & fuit val lata ſtipulat. tertia de ſtipulat. penali ſi librum non ſcriberem.

¶ Secunda pars vnum ſolum habet intellectum vt ſonat litera ꝙ queritur an poſſim primo agere ex vendito ꝙ ex ſtip. ad pe nā. & reſpōdet ꝙ ſic. & hec particula h; duas oppōnes. prima eſt ꝙ ſimul vtranque actionem competere. quod videtur falſum. quia ſi interuenit ſtip. agitur ex ſtip. tantum ſi non interuenit agit tantū ex vendito informatā. Sol. aut adeſt vnum veſtimentum tantum vt coherentia contractus & agitur ex vendito informata vel ex ſtip. tantum ſi ſola ſtipulatio interuenit. Si vero vtrunq; veſtimē tum interuenit quolibet ꝓducit ſuam actionem vt hic. ¶ Jtem oppo. ꝙ prima nouetur per ſecūdam. vt. ſ. pro ſocio. l. duo ſocie tatem. So. hic actum fuit ne nouetur vel loquitur ſm iura noua ſm que non fit nouatio niſi expreſſe agatur vt. C. de noua. l. ſi. vel dic aliter vt in contrario notaui & dixi. ¶ Tertia pars que inci pit. ibi ſi conſequutus fuerit habet tres lecturas. prima eſt ne que ratur ſi actum eſt ex vendito informata ad librum ſcribendum & factum eſt an actio ex ſtip. ad idem tollatur ope excep. & reſponde tur ꝙ ſic ſi tantum fuit exactum quantum erat in ſtipu. penali.

¶ Sed contra hanc ſic opponitur in actionibus perſecutorijs non habetur reſpectus ad penam quia perſecutorie non partici pant cum penalibus. vt. C. de furtis. l. ancille. & ſ. de condi. fur. l. ſi per furem. §. furti actio. quare ergo hic cōſideratur an perſecuto ria ſit tantum exactum quantum eſt in ſtip. penali. ¶ Glo. volēs ſuſtinere hanc lecturam dicit ꝙ actio ex vendito informata & ac tio ex ſtipulatu dantur ad idem & ſunt paris potentie. & ideo dire cto vna non poteſt aliam tollere vt. j. de fideiuſſo. l. generaliter. & de ſolu. l. ſi duo. oportet ergo ꝙ per obliquum & per aliquod me dium tollatur. nam actio ex ſtipulatu ad penam ſuccedit loco ac tionis ex vendito informata & actio ex ſtipulatu ad penam tollitur per actionem ex vendito ope excep. quatenus concurrunt vt. j. de doli excep. l. apud celſum. §. idem labeo. ſm ſecūdam ſolutionē ergo actio ex vendito per obliquum & medium tollendo actio. ex ſtipulatione ad penam, tollit etiam actionem ex ſtipulat. ad idem cum ergo tollat per potentiam actio. ex ſtipula. ad penam nam plus facit ꝙ ipſa per quam poteſt ſi ipſa tolleret actionē ex ſtip. quatenus concurreret cum actione pene & non plus. ergo ſa tis eſt ꝙ idem faciat. actio ex vendito. ſed hoc eſt falſum bene enim fateor ꝙ vbi pares ſunt obligationes eſſe vnius non tollit cē electione vel cōcurſus vt dicta. l. generaliter cum ſi. ſed non ſic fa cit exactio vt infra locati. l. ſi merces. §. culpe. de verbo. obliga. l. qui hic. & ſ. nam. cau. ſta. l. idem. §. nouiſſime. Jtem non eſt verum ꝙ actio ex ſtip. penalis ſuccedit loco actionis ex vendito hoc ca ſu vt hic innuit in glo. & infra dicam. Jtem ꝙ ex vendito tollat ac tionem ex ſtipulatione penalem ope excep. forte verum eſt licet for te non ſit vera lectura illius. §. labeo. ꝙ ex ſtipulatu ad penam tol lat ex ſtipulatu ad rem ope excep. ſed ipſo iure vt infra de act. & ob lig. l. obligationum fere. §. ſi. & no. dicto. §. labeo. & hic patet in ſi.

¶ Jtem non video quomodo ꝓcedit dicta conſequentia ꝙ ac tio ex vendito tollens illam tollit hanc quam per ſe non poterat tollere quia hic actio ex ſtip. ad penam infringitur. vnde non ha bet operari in extinguenda alia ex ſtip. ad rem. & ideo predicta le ctura non eſt vera. ¶ Secūda lectura eſt quia queritur ſi egit nō ex vendito ſed ex ſtip. penali. queritur an tollatur ex ſtip. ad factū. i. ad librum ſcribendum. & reſpondet ꝙ ſic. quatenus concurrit & ope excep. ¶ Sed contra hanc ſic oppone aut factum fuit ꝙ fie ret nouatio per penalem ſtip. & tunc ex ſtipulatu ad factum tolli tur ipſo iure. aut actum fuit ꝙ nouatio non fieret. & tunc vtraq; re manet & ex vtraq; agitur vt dicta. l. obligationum fere. §. ſi. ſ. de act. & oblig. l. ſi a ſtipulatus. §. ꝙ ſine dubio. So. dicunt quidam ꝙ ac tum fuit vt fieret nouatio & ꝙ hic per ſtip. penalem tollitur actio ex vendito & actio ex ſtipulatione ad factum ipſo iure. & quod di cit hic litera ope excep. ſubmoueri dicunt ꝙ loquitur de excep. facti vel intentionis. ¶ Sed quomodo hoc quia tunc non eſſet differentia ex qua prius ageretur vtrum ex vendito. an ex ſtip. ſi quelibet ipſo iure tollitur & non per actionem ſed per nouationē quod eſt contra mente & verba huius. l. que videtur facere in hoc differentiam. Sed glo. dicit ꝙ hic non differunt actio ex vendito & actio ex ſtipulatu ſed in alijs bene differunt que numerant in gl. Sed hec lectura reprobatur quia textus hic voluit facere differē tiam in modo tollendi. Jtem habuit reſpectum ad exactionē ad quam non haberet reſpectus ſed tolleretur per nouationem. prete rea differentia quam facit glo. ꝙ ſtipulatio datur ad factū ex vē dito ad intereſſe non eſt vera. imo quelibet dat intereſſe. nam in ob ligatione facti ſuccedit intereſſe vt ſatis dictum eſt ſupra. e. l. prima

¶ Preterea non eſt dare rationem quare magis vna tollatur ipſo iure ꝙ alia quia tunc per actionem pene deſinat intereſſe. er go ita ipſo iure tollatur ex vendito ſicut ex ſtipu. ad factum & his rationibus hec lectura non procedit. ¶ Tertia lectura eſt ꝙ fue runt tantum tres cōuentiones. prima de vendendo. ſecunda de

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

libro ſcribēdo nudo pacto ⁊ incōtinenti ſine aliqua ſtip.tertia fuit
ſtip.penalis ſi non fieret. ¶ Quere ergo ſi egi ex vendito ad in
tereſſe.an poſſim agere ad penam.⁊ reſpondetur ꝙ non.quatenꝰ
concurrunt ope excep.⁊ econtrario tollitur. ¶ Sed contra hanc
opponit̄ actio ex vendito datur ad precium vt.ſ.e.l.iul.§.ex ven-
dito.⁊ ſtipulatio penalis ad penam ergo ad diuerſa.⁊ ſic vna nō
debet aliam tollere vt.j.de excep.rei iudi.l.cum queritur.⁊.l.cū de
hoc.So.hic non loquit̄ de actione ex vendito ſimplici que datur
ad precium.ſed de actione ex vendito informata que datur ad fa
ctum quod deuenit in pactum ⁊ ad intereſſe ſi non fiat. ¶ Item
op.de.l.ita ſtipulatus.§.ſine dubio.de verbo.obliga.Solu.ibi ex-
preſſe actum fuit ꝙ vtrūqꝫ peti poſſet hic non. ¶ Itē oppo.aut
fuit actum ꝙ non fieret nouatio ⁊ vtraqꝫ dꝫ ad ſolidum durare.
aut fuit actum vt nouatio fieret ⁊ tūc dꝫ in totum altera tolli.Sol.
ſm glo.hic non fit nouatio iure iſto vel fuit actum ne nouaret̄ in
re nouo non fit niſi expreſſe agatur vt dicta.l.fi.C.de nouatio.Dꝫ
Py.dicit ꝙ ſtipulatio penalis ſe hꝫ per modum ſurrogatiōis ad
primam.aut apparet quid actum ſit.⁊ illud ſeruatur ſiue actum ſit
ꝙ fiat nouatio ſiue non.ſi non apparet tunc aut precedit cōtractꝰ
ſurgen.⁊ non nouat̄ vt hic ⁊ dicta.l.duo ſocietatē.ſ.ꝓ ſocio.vbi
de hoc no.⁊ dixi. ¶ Aut ꝓcedit cōtractus iuris ciuilis ⁊ non no
uatur vt dicta.l.obligationū fere.de actione ⁊ ob.§.fi.vbi etiā de
hoc no.⁊ dixi.⁊ plene dicta.l.fi.C.de nouat. ¶ Vel poſſes latiꝰ
dicere colligendo omnes opi.ſimul ꝙ aut ſecunda ſtipulatio non
venit per modum ſurrogationis ad primam.aut venit per modū
ſurrogationis.primo caſu aut ſecūda cōtinet minus ⁊ non vr̄ actū
vt nouetur vt.l.cum qui.§.ſi a te.de verbo.ob.aut cōtinet tantūdē
⁊ tūc aut adijcit̄ ſcd̄a prime ꝑ modum duorū reorū ⁊ non fit no-
uatio vt.j.de duobꝰ reis per totum.aut non venit per modū cō-
reorum ⁊ fit nouatio vt.j.de ver.obl.ſcire debemus. ¶ Aut ſecū
da venit per modū ſurrogatiōis vt eſt hic.⁊ tunc dic ꝙ non fit no
uatio q̄ non vr̄ actum de nouando ⁊ quia hoc fit ad penam rei.
⁊ ideo non dꝫ ſibi ꝓdeſſe vt dicta.l.ſi duo ſocietatem ſm veram
lecturam.aut cōtinet tantūdem vel plus.⁊ tunc aut precedit obli-
gatio ſurgen.⁊ non fit nouatio nec olim nec hodie.⁊.ſ.ꝓ ſocio.l.
ſi quis a ſocio.aut ꝓcedit contractus iur̄ ciuilis.⁊ tunc olim ipſo iu
re fiebat nouatio vt dicta.l.obligationum fere.§.fi.de act.⁊ obli.
hodie ita demum ſi agat̄ expreſſe vt dicta.l.fi.C.de noua.vbi de
hoc pleniſſime dixi.⁊ ſupra de penis.l.reſcriptum.§.ſi pacto. ¶ Itēꝫ
oppo.ꝙ per petitionem pene non tollatur petitio rei in aliquo nec
econtra vt.ſ.de cōdi.fur.l.ſi pro fure.Sol.ibi loquitur in pena le-
gali hic in cōditionali. ¶ Item oppo.contra hoc de.l.ſi duo.§.
item ſi duo.ſ.ſi quis cau.Solutio eſt conſiderare penam legalē
⁊ hec exacta nō tollit rem nec ecōtra.vt dicta.l.ſi ꝓ fure.ſupra de
condi.fur.⁊ eſt conſiderare penam cōuentionalem.⁊ tunc vna tol
lit aliam quatenus cōcurrunt vt hic niſi eſſet actum ꝙ vtrunqꝫ pe
tatur vt ſupra de trāſactio.l.qui fidem. ¶ Aut loquitur de pena
contemptus.⁊ tunc aut eſt exacta pena ⁊ non tollitur res.aut eſt
exacta res ⁊ tollitur pena vt dicta.l.ſi duo.§.item ſi duo.ſ.ſi quis
cau.⁊ de petitio.here.l.nec vllam. ¶ Aut loquimur de vſura ⁊
non tollitur ſors.aut eſt exacta ſors ⁊ tunc aut vſure debentur ex
officio ⁊ tolluntur vt.C.depoſiti.l.iiij. ¶ Aut debentur ex offi-
cio ⁊ non tolluntur vt.ſ.de eo ꝙ certo loco.l.centum capue.vbi
de hoc ſatis notaui ⁊ dixi.Aut loquimur de intereſſe quod venit
in arbitrarijs.⁊ illud tollitur exacta ſorte vt dicta.l.centum capue.
⁊.l.fi.e.ti.⁊ vide etiam quod bene notatur in glo.xxv.q.ſecūda.c.ſi
⁊ in brocardis de ſtipulatione ſiue obligatione.rubricella obliga-
tio in ſe reſoluitur. ¶ An autem pena cōuentionalis tollit lega-
lem dixi plene.C.de ſepul.vio.l.qui ſepulchrum. ¶ Item oppo.
infra de ſolu.l.id quod plene.Solu.vt nota.ſupra pro ſocio.l.ꝙ
ex ſtipulam. ¶ Quarta ⁊ vltima pars ſatis patet ex prédictis ad
quam oppo.de.l.cum emptor.ſupra de reſcin.ven.⁊ ſo.vt in glo.
magna.circa fi.vel verius ſm Raynal.hic fuit exactio ibi non.
¶ Modo circa.l.quero aliquas queſtiones. ¶ Primo quo
iure ſtipulatio tollatur per actionem ex vendito.tenet glo.quod
per exceptionem per verſicu.ſi conſequutus ⁊c.poſtea tenet quod
ipſo iure vi nouationis.Raynaldus tenet quod ipſo iure vi
exactionis vt ſupra pro ſocio.l.rei communis.⁊ infra locati.l.ſi
merces.§.culpe. ¶ Secundo quero econtra quo iure actio ex
vendito tollatur per ſtipulationem primam.⁊ dic quod ipſo iure.

vt nota.in glo.magna.verſi.item ſi primo egit. ¶ Tertio quero
quo iure ſtipulatio penalis tollatur per act.ex vendito.dic ꝙ per
excep.vt hic ſi conſequutus.⁊ de doli exceptio.l.apud celſum.l.
labeo.ſed ſm ſecūdam lecturam vt in glo.magna.ver.eſt ⁊ alia
differentia tollitur ipſo iure.vt dicta.l.rei cōmunis ſupra pro ſo-
cio.⁊ dicta.l.ſi merces.§.culpe.infra locati. ¶ Item quero qua-
liter prima ſtipulatio tollatur per ſecundam.dic ipſo iure vt circa
finem glo.magne.Ibi reſpōdeo predicta eſſe vera ⁊ ibi eſt ⁊ alia
differentia licet principium ipſius glo.magne ⁊ glo.prima dicat
per excep.⁊ male ſecūdum Ra.per preallegatam legē obliga
tionum fere.§.fi.de act.⁊ obliga. ¶ Item quero que eſt rō dif-
ferentie quod ſtipulatio penalis tollitur per actionem ex vendito
per excep.⁊ econuerſo.ipſo iure. Reſpondeo vt in glo.magna
vltra principium.ibi ⁊ eſt ratio.⁊ iſta ratio eſt bona.quia ſtipula-
tio eſt ſtricti iuris ⁊ actio ex vendito bone fidei.vnde quia eſt bo-
ne fidei facilius obtemperat regule iuris bona fides ꝙ̄ illa que eſt
ſtricti iuris.argu.j.de furtis.l.ſi is qui in principio.Ra.Iaco.bu
triga.reddit aliam rationem ſcilicet quia in ſtipulat̄.penali non in-
ſpicitur intereſſe.vt.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.de verborum obliga.
⁊ ideo licet per actionem ex vendito conſequatur intereſſe.non ta-
men ipſo iure tollitur penalis.verum quia ſuccedit loco intereſſe
ſi poſtea agat penali vr̄ petere videtur.⁊ ideo excep.repellit̄ qua
tenus concurrit.Sed econtra ſi primo agatur penali deſinat inter
eſſe quatenus exactum eſt ergo ipſo iure deſinit actio ex vendito
que datur ad intereſſe. ¶ Conclude ergo materiam ſecūdū pri-
mam glo.que licet ſic prima cum vltimo recitata melius claret.
an verum dicat ex ſuperioribus patet.⁊ dic quod hic tractatur de
quattuor actionibus ſcilicet act.ex vendito ad rem ex ſtipula.ad
factum ex vendito informata ad idem ex ſtipulat̄.penali ad penā
de prima nihil eſt dubitandum de alijs tribus proſequar ſex ca-
ſus. Primus an ex vendito informata tollat act.ex ſtipulat̄. Et
idem dicunt quidam quod tollit per reſpectum ad penam ſi debi-
tum exactum eſt quātum eſt in pena.⁊ per excep.⁊ hic eſt caſus in
textu ſecundum veram lecturam quod reprobaui ⁊ in glo.Et ideo
dic ꝙ cauſe ambe ſunt perſequutorie ſcilicet actio ex vendito ⁊ ex
ſtipulat̄.⁊ tollunt ſe ipſo iure per ceptione ſeu exactione non con-
curſu.vt ſupra ꝓ ſocio.l.rei cōmunis.⁊.l.ſequenti.⁊.j.loca.l.ſi mer
ces.§.culpe. ¶ Sed an actio ex vendito tollat actionem ex ſtipu
latione ad penam dic quod tollit ope exceptionis quatenus con-
currunt vt in verſi.cōſequutus ſecūdum veram lecturam.
¶ Tertius caſus eſt an ex ſtipulat̄.ad factum tollat act.ex ven-
dito informata.dic ipſo iure tolli per dictam legem rei cōmunis.
⁊ per dictum.§.culpe ⁊ perceptione ſeu exactione tantum vt dixi.
¶ Quartus an tollat act.ex ſtipulat̄.ad penam.dic quod tollit
quatenus concurrit ⁊ ope exceptionis ſicut exactio ex vendito tol
lit penam.quia eadem eſt ratio vt ſupra probaui. ¶ Quintus an
ex ſtipulat̄.penalis tollat ex vendito.dic quod tollit ipſo iure qua
tenus concurrit vt in fine huius.l. ¶ Sextus an tollat ex ſtipula.
ad factum dicit glo.quod ope exceptionis ⁊ male imo ipſo iure
cum non ſit ratio differentie inter eam ſtipulationem ⁊ ex vēdito.
vt ſupra probaui tres caſus ex his ſunt in verſi.ſi conſequutus ſe-
cundum tres lecturas.⁊ ſic in textu ⁊ glo. ¶ Quartus an ex ſti-
pulat̄.penalis tollat ex vendito eſt hic in fine glo.ſecūdum om-
nes.⁊ ſic quattuor ſunt in textu ⁊ glo. Primus an ex vendito tol
lat ex ſtipulat̄.ad factum.Secundus an ex ſtipulat̄.ad penā.Ter
tius an penalis tollat ex ſtipulat̄.ad factum. Quartus an tollat
ex vendito. Primi tres ſunt in verſi.ſi conſequutus.alius in fine
legis. ¶ Ex alijs duobus ſcilꝫ an ex ſtipulat̄.ad factū tollat act.
informatam.⁊ hic eſt in glo.Alius an tollat penalem.⁊ iſte nec eſt
in textu nec in glo.. ¶ Iaco.butriga.cuius ꝓ maiori parte ſunt
predicta. ¶ In glo.prima iſta glo.ſummat glo.magnam ⁊ nihil
aliud facit.⁊ credo quod fuit additio ⁊ licet ſit prima.tamen vlti-
mo eſt recitanda ſicut ſupra feci.Ibi ad idem de quo faciendo cō
uenit.Ibi ſecundus in glo.ſcilicet magna.verſi.item ſi primo egit.
Ibi primus in glo.imo ⁊ in textu.in verſi.ſi conſequutus.ſecūdꝫ
veram lecturam.Ibi quia hoc eſt actum alias dic vt in fi.gl.ma
gne.In glo.ſecūda ibi fuit actum a venditore in iudicio.ibi vt im
ꝑleretur ab emptore.Ibi vel hic melius hanc ſequitur Odo.Ri.
⁊ cōmuniter omnes moderni in glo.per ſtipulat̄.Ibi verus ſcili-
cet ex vendito que competit ex veteri contractu in fine ſecundum

ſecũdam lecturam. ¶ In glo. magna. ibi ſed ad quid. ſ. vt tollat act. ex ſtipulatu primo. Ibi ergo. ⁊ hec ſcilicet actio ex vendito informata. Ibi non poſſet vi nouationis ſed vi exactionis ex vendito per ſtipulationem primam eſſet ipſo iure ſublata vt infra notatur. Ibi noſtre legis vt patet in fine prime glo. Ibi deſiit intereſſe. ſed ſi ita eſt ratio quare non ſic ecõtra vt actio ex empto tollat actionem ex ſtipulatu ad idem cum vtrobiq; veniat intereſſe. Nico. Ibi quia nomen exceptiõis de qua hic dicitur in textu. ⁊ que obijcienda eſt contra actio. ex ſtipulat. ibi eſt excluſiuum quod eſt falſum vt ſupra dixi. ibi vna ſcilicet ex ſtipulatu. ibi detur ad factum. imo ad intereſſe. vt infra de verborum obligationibꝰ. l. ſtipulatiões non diuiduntur. §. celſus. quare iſta differentia nõ eſt bona ſed ſequens bona eſt. tamen de iſtis differentijs non curauit hic lex. ibi intereſſe eſſe in obligatione. quod dic vt notatur ⁊ dixi. ſ. e. l. prima in principio. ibi tollitur nouatione ⁊ ſic ipſo iure. Ibi que erat perna facit ſupra ſi quis in ius vocatus non ierit. l. finali. Ibi in actione ex empto ſcilicet quod credatur nouata. Ibi non eſt cõtracta. argu. infra de acceptil. l. an inutilis. §. acceptum. ⁊ quod ibi notat. Ibi de proxio. pacto ideſt de actione ex ſtipulat. que ex ſecundo pacto oritur quod eſt proximum ad ſtipulationem penalem. ibi. l. cum emptor. reſponde vt ſupra dixi. Ibi originem tamen trahit actio ex vendito informata. ibi a primo ideſt a contractu emptionis ⁊ vẽditionis. ibi ne nouetur quod eſt falſum vt ſupra dixi. ⁊ l. reſcriptum. §. ſi pacto. ſupra de pactis. ⁊ ſic non obſt. l. vltima. C. de nouatio. vt ibi dixi. Ra. ibi tollitur per ſolutiõem nõ p nouat. ibi altera. ſ. ex vẽdito. ibi altera. ſ. ex ſtip.

Si res. ¶ In quaſi euictiõe agitur ad precium nõ ad duplum. hoc dicit. ¶ Ibi precium heredi ſolutum quia res deſiit eſſe ſua ex cauſa emptionis. ⁊ incipit eſſe ſua ex cauſa legati. vnde videt quaſi euicta. ¶ Op. de. l. i. l. plane. j. ver. q ſi rem ⁊ ſo. vt ibi no.

Seruus. ¶ Ibi traderetur. ⁊ ſic meus exiſtens. ibi retentionem in ſolidum. ibi iam traditus ⁊ ſic effectus cui emptoris. ibi habiturum in ſolidum. ibi cõdicere ſolidum per condictiõem indebiti. ibi ſeruus ibi nõ traditus. ibi competet inſolidum. ibi quaſi res mea. hoc intelligit Hugo. quãdo precedit aliquis contractus ex quo procedit hec equitas. alias non reperitur aliquid. ⁊ ſic dicit debere intelligi. l. ſi ⁊ me ⁊ ticium. ſ. ſi cer. pe. tatur. ¶ In gl. bona ratio in fine dic vt ibi in prima. Solu. cõtrariũ quia hic mala fide. ibi bona conſumpſit ſecundum Iaco. de bel. quod eſt cõtra textum hic in verſi. ſecũdum que. vbi dicit ignorãs. quare dic vt dixi in litera quod ibi ſoluebatur ratiõe precedentis cõtractus. ex quo numeratam pecuniam habebat. ⁊ ideo equum eſt vt conſumptione retineat. hic vero nõ habuit ſeruus ratiõe alicuius cõtractus. ſed ex furto quod fecit. ⁊ ſic ſine cauſa. ⁊ iõ iniquũ eſt q cũ retineat. vel di c. vt. ſ. d. l. ſi me ⁊ ticiũ.

Si ſciens. ¶ Emptor nõ agit cõtra vẽditorem de euictiõe niſi re euicta. niſi vẽditor fuerit in dolo. ⁊ tunc nõ agitur de euic. ſed ad intereſſe rõe doli. hoc dicit. ibi euincatur poſt precium per me ſolutũ. vt. ſ. e. l. vl. §. offerri. ibi habere licear rõne poſſeſſionis. vt. ſ. e. l. ſi rej. in principio. vt ibi no.

Si tares ¶ Diuide in duas partes. In prima venditor non fuit in mora vſque ibi. Et non ſolum ſi fuit in mora. ¶ Ibi adempta fuerit ante moram. ibi quia cuſtodia. No. ad quod cõcor. infra de admi. rerum ad ciuita. pertinẽ. l. ſecũda. §. ſi ea. alie cõcor. ſunt in glo. ibi ⁊ non ſolum. Secũda pars in qua venditor fuit in mora. ibi per eum. i. per eum ſeruũ venditum ⁊ poſt morã meã mihi oblatũ. ibi fuiſſet non autem liberabitur actiões cedẽdo.

Vterq; ¶ Ceteris paribus potior eſt cõditio poſſeſſoris hoc dicit. ibi emit ſeparatim ⁊ inſolidum. ibi a nõ domino vel a domio. ibi ſui dolo. ex hoc colligit Odo. q ſi emi rẽ a nõ dñô quã tu poſſidebas ⁊ cepi agere ꝯ te publiciana ⁊ lite pẽdẽte tu emis ab alio vt ſi potior tũc poſſor vt hic. q dolus preſumat ⁊ ſi ſic potior ita notat per eum. C. de rei ven. l. quotiens. vbi videas quod no. ⁊ dixi. Ibi atq; alio ⁊ ſic a diuerſis non dicis. Ibi eſt aduerſus extraneum poſſidentem. ⁊ hoc tollit vnum contrarium. ibi a domino emiſſet aliter a non domino in glo. i. in fi. ſo. vt ibi quia ibi litigabant inter ſe hic egũt cõtra extraneum poſſidentem vt no. in ſe. glo. ⁊ vide quod no. ſ. de publiciana. l. ſiue autem. §. ſi duobus. ⁊ dic q quandoq; emunt ab eodem non domino. quãdoq; ab eo qui aliquãdo fuit dominus. aliquãdo nõ. Quãdoq; aduerſis nõ dominis quãdoq; vnus a domino alius a nõ domino. primo caſu potior eſt cui res tradita eſt vt dicta. l. ſiue autem. §. ſi duobus. ſ. de publiciana. nec requirit precium ſolutum vt. ⁊. ti. l. de precio. Secũdo caſu idem ſi requirit preciũ ſolutum vel fides habita de eo dicta. l. quotiens. de rei vẽ. l. a tito. Quarto caſu aut cõtendunt inter ſe ⁊ potior eſt conditio poſſidentis ſi cum extraneo potior eſt conditio illius cui res ẽ tradita. Quinto caſu potior eſt qui hz cãm a domino vt hic niſi nõ dominꝰ repreſentaret dominũ ⁊ haberet ius vendendi vt creditor vt inſti. qui alie. l. in prin.

Si quis a me deceptus agit contra decipientem. hoc dicit. ⁊ vide Azo. in ſumma e. §. item veni.

Si quis fundum. ¶ Ad euidentiam dic q pro ſeruit. fundi tribus modis agit ſcilicet confeſſoria interdicto de itinere actuq; priuato quo caſu proprietatem attingit ⁊ alio eodem interdicto eo. caſu quo poſſet attingit ⁊ hoc vltimo mõ fuit hic actum. Ja. bu.

Venditor. ¶ Ibi preſtare debet vt ſupra ſ. ſcdo. l. cuſtodiam. ⁊ facit infra ſ. de damno infecto. l. cum emptor. ⁊ l. damni. §. emptor.

Sicut equum dolus auctoris nocet ſucceſſori ſi eius adminiculo vtatur. hoc dicit. ⁊ vide C. de acquir. poſſeſſ. l. vitia. ⁊ extra de reg. c. ſi quis i ius ſuccedit. ii. vi. per Dy. ⁊ alios.

Si venditor hominis. ¶ Glo oppo. ⁊ nõ ſoluit de. l. cum ſeruus. de cõdi. inſti. dic ſm Iaco. de bel. q ibi appoſita ſunt verba que repetiõem inducũt ſcilicet copula ⁊. ⁊ dictio amplius vt infra de leg. tertio. l. ſi ſic. ⁊ de fundo iſt uc. l. ſie. §. gaio. hic nõ. Iaco. de bel. vel dic ſm Iaco. but ig. q hic poteſt fieri repetitio ad duo. Primo vt dicas q fiat ademptio de decem que venditor dixit eſſe in peculio. ⁊ iſta repetitio hic nõ fit quia viciaret pactum i quo venditor dixit decem accedere. ¶ Alio mõ põt fieri repetiõ vt dicatur nihil adempturum de peculio. ⁊ iſta repetitio hic admittitur quia nõ viciat. ⁊ de iſta repetitiõe quãdo fiat ⁊ quãdo nõ plene dixi. ff. de verbo. oblig. l. titia. §. idem reſpõdit. ⁊ vide quod dixi. ſ. de cõtrahẽ. emp. l. comprehenſum. ⁊ j. e. l. penulti. §. fi. In glo. ibi ſecus ſi hec verba pretermiſiſſet. imo fo te idem quia referret an ad interitum corpus ſe retulerit vẽditor. ⁊ tũc preſtat ipſum totum. ⁊ ſi plus valeat quod dixerit vt hic. aut ad certum vel certa corpora per ſe diſtincta ⁊ tũc ea tãtum preſtat. vt in ꝯtio. ¶ Si per emptorem. ibi traderetur ſeruus venditus.

Vero generalis exceptio venditiõis ſcientis nõ liberat. hoc dicit.

In venditione. ¶ Vbi tacet vẽditor id quod ſi emptor ſciuiſſet minus erat empturus cõceditur emptori i pact. quãto minoris. hoc dicit. In gl. vt fiet compẽſatio. l. ſi. ager igitur emptor ad intereſſe. vt. ſ. e. l. ſi ſterilis. §. i. quod intereſſe computatur in precio. argu. huius. Mar. ſili. vel dic vt in ſummario dixi.

a **I duorum.** ¶ Si in vno mentiatur venditor in demum in emptori in alio ad ſuum demnum licet de rigore non fiat compenſatio lucri et damni de equitate tamen ſic.hoc dicit. Et diuide in ſex partes.quia primo ponitur thema queſtio et ſolutio vſqȝ ibi.an non facit. Ibi allegat pro emptore vſqȝ ibi.videamus.ibi redit ad venditorem.et pro ipſo allegat vſqȝ ibi ſimilis queſtio.ibi formam queſtionem ſimilem precedentibus vſqȝ ibi.ſed rectius.ibi cōcludendo reſpōdet ad omnia precedentia vſqȝ in fi.ibi venditor ad menſuram licet glo.dicat in ipſa.ſupra.e.l.ſi ſeruum.§ primo.ibi exſuperet ꝙ in altero deeſt.ibi proſutura ſit de equitate quod eſt verum vt in fi.l.ibi non facit dolo emptor.ibi minor modus agri venditi ad menſuram.ibi ſit emptoris ꝙ eſt verum.ibi et hic tenebitur de rigore.ibi ſed rectius eſt de equitate.ibi ſiue pro modo.i.quantitate.ibi pro qualitate.i.bonitate.in glo.ſcilȝ hac.l.in fi.ſo.ibi interceſſit culpa ſocij hic non.vel ibi prohibet fieri cōpenſatio quātum ad cōmodum eius qui percipit lucrum hic vero pcedit fieri quo ad cōmodū aduerſarij.Ja.de bel.et Ray. et vide qđ dixi.ſ.de neg.ge.l.ſi quis negocia.

t **Itius.** ¶ Si ancilla iuſſa manumitti per heredem ſit vendita et ab emptore manumiſſa.aut ipſa eligit emptorem habere patronum.et non eſt de eius ratione querela.aut eligit habere heredem patronum et locus eſt quere deſtitutionis et cōtra doloſus venit omne intereſſe.nec cogit manumiſſa aliquem patronū habere niſi quem elegerit.hoc dicit vſqȝ ad.l.ſi quis alienam. Jac.bu. Ibi liberaſſet expreſſe repudiando legatum.ibi ſerui ſtichus et pāphilus.ibi ſacrarū cōſtitutionū quib' dat' ibi libera ptās quē velit patronum hēre heredē vel ēptorē vt ſubjicit.ibi a vēditore cōſequi et in hoc male vt infra dicet.ibi ego paulus.l.conditor.ibi vt eſtimaret et bene.ibi poſt manumiſſionē predictam.ibi exiſtimo ſi ſunt moderati.alias ſec' ſequit' in gl.heredes enim in fi.vt ſupra proxi.glo.

c **Am et forte.** ¶ Ibi oportet.i.oportere videret et ſicut dicit al legando ſm Ja.de ra.lȝ aliter ſm glo.et facit qđ no.ſ.e.l.i.in prin.in quarta glo.

l **Dqȝ iuliſanum.** ¶ Ibi illud expeditius.iſte.§.ponit ad declarationē ſcdē qōnis de expenſis.ibi venditoris ignorantie.et facit quod no.infra de dona.l.aniſto.§.ſi.ibi non in libertatē.i.non in poſſeſſiōe libertatē.vel dic ꝙ ipſe ſe nō euicit in libertatē.quia tunc ceſſaret eius retentio cum ſit liber.ibi non poſſideat ſed ſine culpa ſua deſijt poſſidere.et ſic non ob.j.de euict.l.ſi rem.§.i.ibi vel ſeruum ſed petat a poſſidente et ſuccūbat.ibi habebit actionē.vide de iſta materia plene.j.de euict.l.i.ibi vendiderat.vt fuit in qōne.ij.l.titius.ibi tertia deliberatio qōnis poſite in.l.titius.ver.idē quero.ibi heredis non ſeic fideicōmiſſarie.ibi ſi habet quia non dȝ habere precium et libertatē et ſibi imputet quia manumiſſi alias poſſet agere ſi manumiſſi eēnt ab herede vt predictum eſt. ¶ Ultimo aduerte quia iuſtinianus in.l.vnica.C.de ſen.que p eo quod intereſt profe.ibi aſcribit ꝙ ipſe taxauerit ꝙ intereſſe non excedat duplum.et tamen hic in.l.cum et forte.hoc videtur eſſe diſpoſitum.glo.dicunt ꝙ hec.l.cum et forte corrigit' per l.ſequentem.ver.in omnibus.quod non placet Jaco.de ra.ꝙ ver.in omnibus hoc expreſſe non dicit et quia legum correctio vitāda eſt.C.de appel.l.precipimus.vnde ipſe reſpondet ꝙ hic reo facta erat melior propter factum emptoris quod non debet honerare venditorem vltra duplum quia non debet alteri per alterum et c. vt infra de reg.iur.l.non debet.l.autē vnica.de ſen.que p eo quod intereſt generaliter loquitur vt ibi patet.ſed hec reſponſio vr' contra dictum verſi.in omnibus qui generaliter loquitur quare Pe.dicit ꝙ illa.l.vnica fuit tracta ex iſtis quicquid ibi dicat iuſtinianus. ¶ Sed hec opinio improbatur per doctores primo quia verſi.in omnibus loquitur ſolum in venditore ſciente et quia eſt cōtra mentem et verba dicte.l.vnica.de ſenten.que pro eo quod intereſt proferuntur. Et quia abſurdum eſt redarguere iuſtinianum de mendacio qui fuit amator et cultor veritatis in auten.de non eligen.ſecūdo nuben.§.fi.et.C.de editicia.libertate tollenda.l.vnica.et mendacia puniunt vt in auct.de trien.et ſe.§.ſtudium.vnde dici poteſt ſecūdum Modernos ꝙ ver.omnibus dero miat.l.precedentem cum et forte.ſed cōtra hoc ſunt verba illa omni modo teneri que ſunt in dicto verſi.in omnibus quare defendū ſo.glo.quod.l.et forte corrigatur per verſi.in omnibus.et quod illud quod dicitur in.l.cum et forte.allegādo non determinādo dicitur et exponitur verſi.oportet.i.oportere videretur.vt dixi dicta.l.cum et forte.et ad hoc facit quod notatur ſupra.e.l.i.prima.in quarta glo.et de hoc dixi in dicta.l.vnica.de ſenten.que pro eo quod intereſt proferūtur.in quarta oppoſitione in nouiſſima lectura quaȝ ſuper ea feci.

r **I quis alienam.** ¶ Si poſt venditionem aut traditionem ſuperueniat dominium venditori cogit tradere et dominium transferre.hoc dicit. Ibi vendiderit et ſcienti.vt notat'.j.de pignoribus.l.ſi titio.ibi medio tempore ante traditionem. ¶ Opponitur ꝙ ſine aliqua noua traditione dominium tranſeat in emptorem.vt ſupra ſi certum petatur.l.proinde. Solu.vt glo.quia ibi ſuperuenit dominium ex cauſa que trahitur retro hic non.ſed hec ſolutio eſt cōtra.l.apud celſum.§.ſi a titio.j.de doli excep'. Et ideo ſolue contrarium quod hic nulla traditio facta erat in.l.pinde ſi. ¶ Et ſi vis glo.ſuſtinere oppo.primo extra glo.quod dominiȝ ſuperueniēs venditori non pſit emptori quo ad ius dominij ſed quo ad publicianam tantum.vt dicta.l.apud celſum.§.ſi a titio.et.j.de excepl.rei vendite et tradite.l.ſi a titio.Solutio.ibi iam tradiderat venditor et ideo amplius tradere nō compellitur.quia adimpleuit quod debuit.ſed hic non tradiderat.et ideo tradere cogitur.tamen ſi dominus tempore traditionis transfert dominiȝ in emptorem. ¶ Modo contra hanc ſolutiōem venit cōtrarium glo.quia vid' quod etiam ſi ſuperueniat dominiū traditione iam facta quod acquiratur etiam ius dominij per.l.proinde.et tunc venit ſolu.glo.quod ibi ſuperuenit dominium ex cauſa que retro trahitur. Hic ergo aut queritur de viribus traditionis fiende cum nūdum eſſet facta.et transfertur dominium vt hic.aut de viribus traditionis iam facte.tunc aut ſuperuenit dominium ex cauſa que retro trahitur.et tunc etiam quo ad ius dominij confirmatur.vt.l.proinde.aut ex cauſa que non trahit' retro.et tunc quo ad ius dominij non confirmatur.ſed quo ad publicianam tātum.vt in ea preferatur venditori facto domino.vt dicta.l.apud celſum.§.ſi a titio. ¶ Item oppo.de.l.ſi ſeruo.j.qui et a quibus ma.liberi non fiant.Solutio vt glo.et male quo ad legem iſtam.quia hic traditio erat fienda poſt dominium iam queſitum.ibi non erat fienda manumiſſio poſt dominiū quaeſitum.quia tunc bene cōfirmaretur manumiſſio ſicut et hic. ¶ Sȝ quare nō confirmatur manumiſſio vt ſit in publiciana.vt dicta.l.apud celſum.§.ſi a titio. Reſpondeo quia in venditione preſtatur euictio in manumiſſione nō.et ideo hic obſtat exceptio.ibi non.et hec voluit dicere glo.dum dicit quod manumiſſio nulla fuit.quaſi dicat.nec libertas preſtita valet.nec aliqua obligatio eſt contracta.ſȝ in venditione ē orta obligatio de euictione.et ideo agenti venditori obſtat exceptio.item non obſtat infra de fundo do.l.ſi fundum.vt ibi dicam. ¶ In pricipio glo.tribus modis dicitur imploratio vendito vt notatur ſupra de periculo et cōmo.rei vend.l.neceſſario ¶ Ibi nouum dominium. Si enim tradidiſſet poſtea eo facto domino non fuiſſet dominium queſitū nec de nouo teneretur tradere vt ſupra de contrahen.emp.l.ſi cum fundum.§.ſcie ſupra de contrahen.emp.Sed bene competeret publiciana vt infra de doli exceptio.l.apud celſum.§.ſi a titio et ad hoc bene ſequitur ſequens opinio.

l **Etius.** ¶ Venditor moroſus incidit in penam et preſtat rei precium tāquam intereſſe rei non tradite hoc dicit.ibi pecunia nomine precij. Ibi vendendas.i.tradendas et venditiōe preambula. Ibi ſub pena forte per ſtip.promiſſa. ¶ Op.ꝙ hic inuitter. Ibi neque heres eius ꝙ ſi heres tradidiſſet purgaretur mora ꝙ eſt contra.l.magna.C.de contrahen.et co.ſtip.et.j.de ver.oblig.

l.traiecticie. §.de illo huius timore glo.ſubaudit maxime ⁊ bene quantum ad penam quia non purgatur ſiue heres offerat ſiue nõ ſed quantum ad intereſſe bene purgatur.⁊ quo ad illud non ſubauditur maxime. ¶ Item opponitur ſi preſtatur vſure ⁊ pena vltra legitimum modum vſurarum contra.l. cum allegas.C. de vſuris. Solutio.vt glo.quia hic adiecta eſt pena adiecta de cõmuni ſpecie.vel ſm.M.vtrunq; petit quia reſpiciunt diuerſa.⁊ vide Azo.in ſumma huius tituli circa finem. ¶ Item opponit q pena ſolum pro parte cõmittatur vt.j.de verborum obliga.l.eadem §.cato. Solutio.ibi loquitur in facto diuiduo hic in non facto ſz ratione ſpeciei. ¶ Item oppo.nõne precium venit in actione ex empto. Reſpondeo hic non petitur vt precium ſed intereſſe.

¶ Contra hoc oppo.q intereſſe non ſit in precio quia ſi venditor tradidiſſet abeſſet precium emptori.ergo in precio non eſt dãnum emergens nec lucrum ceſſans. ſed forte ingreſt ppter aliud vt quia edificaſſet ſi fuiſſet materia tradita. Solutio.vt glo.⁊ melius dic quod ago cõtra te ad penam quia non tradidiſti trabes.⁊ quia non tradidiſti teneris precium reddere.⁊ quia fuiſti in mora precij reſtituendi peto intereſſe precij non reſtituti. ¶ Item opponitur quod nõ petam intereſſe ⁊ penam. ſed debeo altero eſſe contentus.vt ſupra de pactis.l.reſcriptus.§.ſi pacto. Solutio ad vtrũ qz agitur vt hic ſed alterum tantum exigitur vt ibi ſecũdum Mu. ¶ Ultimo nota quod hic poſſet cõmode tradi materia an conditio poteſtatiua de qua hic loquitur ſufficiat ſi impleatur p parte.quia hic videtur quod non.⁊ an cõditio alicui aſcripta eo mortuo poſſit impleri per heredem. Sed quia hanc materiam pleniſſime tractan.C.de condi.inſertis.l.ſi plures.ideo eam hic omitto ⁊ ibi recurratur. ¶ In glo.maxime in fi.vel dic non ſubaudiri maxime ⁊ poſſe purgari reſpectu intereſſe non reſpectu pene.vt ſ.dixi.Albe.de roſate de pergamo.

c **Ex contractu.** ¶ Quidam habent.l.ſed verſi.qui continuatur cum precedentibus. Ibi in pena non autem exigitur vtrũ qz niſi quatenus plus ſit in altero. vt ſupra.e.l.pdia. Rai. Ibi conueniri poſſe ex ſtipulatu actione ratione partis non tradite ad integram penam.ſecus in iudicijs vbi ſi ſit p parte remittitur pro parte pena.vt ſupra ſi quis cautio.l.ſi ſeruum plurium §.primo.⁊ dic vt ibi.ibi precij ante traditionem ſoluti tãquam intereſſe.⁊ ſic non obſtat.ſ.e.l.ex empto.in principio.⁊.l.iulia.§.ex vendito. ¶ In glo.vltima ab iniquo eſt vſura.⁊ ita hic totum precium ⁊ vſura eius venit vt intereſſe rei non tradite. Iaco.buttri. ⁊ Rai.

t **Finius** ¶ Ibi fines.id eſt terminos ſi queris an venditor teneatur inſtrumẽta rei vẽdite emptori tradere dic aliquando intereſt venditoris habere inſtrumentum penes ſe.vt quia de euictiõne tenetur.vel vendit ſolum partem rei tunc ſufficit ſi exhibeat nõ autem tradere debet.C.de fideiuſſoribus.l.inſtrumenta cum ſua glo.⁊ ibi dixi.⁊.C.de eden.l.ſi.aut non intereſt venditoris habere penes ſe.vt quia de euictione non tenetur.⁊ vendit totum ius q iure habebat.⁊ tunc tenetur non ſolũ exhibere ſed tradere vt hic.⁊.j.e.l.creditor.⁊ vide quod nota.per Azo.in ſumma ad exhiben. §.item emptor.vt ſupra de pigno.actio.l.finali.⁊ in Speculo de inſtrumentorum editione.§.nunc vero.verſi.ſed queritur an heres ⁊ per Roffre.de act.ex teſtamẽto.verſi.item queritur. ¶ Item allegatur hec lex quod ſi aliquis eſt meus ficualis vel emphiteota.⁊ peto q deſignet mihi poſſeſſiones pro quibus preſtat aſſictũ quod hoc facere teneatur.⁊ pro hoc dicta.l.vltima de pigno.act. in auct.de manda.princi.§.coges.⁊.C.de fide inſtrumentorum.l. plures apochas.⁊.C.de dona.l.ſi quis argen.§.primo. ⁊ ſi hoc facere recuſat preſumitur quod ficitur preſtet pro omnibus bonis ſuis.argu.infra de acceptila.l.pluribus de tutelis.l.qui habet.§.finali.de teſta.tute.l.ſi quis ita.⁊ de cenſibus.l.forma. ⁊ de hoc vide in Speculo de locato.§.nunc aliqua.l.viij.queritur.⁊ verſi.ſequentibus.⁊ ver.lxxvi.queritur ⁊ in queſtionibus Py.cxviij.queſtiõe que incipit. Ruſticus quidam.⁊ idez videtur in vaſallo quod teneatur demõſtrare res feudales vt no.per Hoſti.in ſũma de feudis §.quibus modis.ver.quid ſi vaſallus.⁊ de hoc dixi.C.de pactis l.ſi certis annis.ver.item queritur quidam ſoluit.

q **Ai per colluſionem.** ¶ Glo.legit duobus modis poſſit legi.⁊ tertio hoc modo venditor volens carius vendere ſuppoſuit imaginariũ colonum qui p aliquo tpe pmiſſit mercedem ſatis maiorem q valeret cõmuniter ⁊ ex hoc emptor deceptus carius emit.ibi tenet emptori.

Precii forte. ¶ Ibi poſt moram emptoris.ibi ſoluta venditori.ibi non poſſunt aliquo iure ibi officio acceſſorio q hz matrẽ equitat de iniuis le.l.quintus.⁊ notatur per Dy.inſti.de act.in prin.

b **Bonafides.** ¶ Ibi legis ſpecialis vel cõmunis vt.ſ.de rei ven.l.ſi prior. Ibi obijciat ſed vẽditori dat replicatio per quam cõſequitur quod ſequit.⁊ hoc ſm lẽ petenti que eſt vera. ¶ Et inducit Mar.ſili.hanc.l.q ſi bãnitus ex forma ſtatuti non valens cõtrahere ad ſuam vtilitatem vendat rem ſuam cum non poſſet precium petere non tenetur ad rem tradendam ⁊ ſi tradidit eam repeteret.per cõditionem ſine cauſa cum fuerit exemptus de banno. Mar.ſili. ¶ Ibi petitori.l.venditor qui eſt petitor nunc recuperet ac ſi non vendidiſſet nec tradidiſſet.vel aliter amitteret i.perderet niſi daremus ei repetitionem amitteret quidem vipote venditori qui nunc petit eam rem petitor.i.emptor quondam petitor.⁊ ſm hanc lecturam habet locum prima pars glo. ¶ In gl. vel ius iniquum impetrauit.nec ob.huic lecture.l.quotiens.C.de precibus impe.offe.quia hic ſm illam quia hic imperator conceſſit dilatoriam.vel ſi dicas q perēptoriam dic quod dixi non ob. illa.l.vt eo.ti.l.reſcripta.in eadem gl.in fi.hoc exemplum puto verius ea ratione quia exceptio iuris iniqui impetrati. Item hanc eẽt cõmunis ad omnẽ petitionẽ.⁊ ideo cõtra omnib' petentib' obſtaret tã ĩ re qz in precio. Ia.butrig.

f **I per emptorem.** ¶ Ubi mora ſimul cõmittitur i duobus melior eſt conditio cõuenti.ſi ex oratione vltima nocet.hoc dicit.⁊ diuide in duas partes. In prima fuit mora p vtrũq; cõmiſſa vſqz ibi.q ſi fundum.ibi fuit cõmiſſa ex ordine ſeu ſucceſſiue.ibi mora fuiſſet ſimul.ſi diuerſis tẽporibus vltima nocet vt in verſi.q ſi fundum.ibi dixi.nec ob.j.de act.⁊ ob.l.traiecticie.§.de illo.⁊.C.de pcraben.⁊ cõ.ſtip.l.magnã. quia ibi in debitore quem dicis cõſtituit in mora.hic in creditore in quo requiritur interpellatio.nec ob.l.tutis.§.intra de fideicõ.liber. vt ibi dixi.vel ſolue prima contraria q ibi adijcitur dies ⁊ pena. hic dies ſed non pena vt notatur plene per Dy.infra de verbo.obliga.l.ſi inſulam.

c **Reditor** ¶ Ibi a cõductore ſalinis.i.contra te ſeu ville.vt.j.de leg.ij.l.cum quereretur.§.viii.⁊ de acquir.poſſ.l.iij.§.ſalinis.⁊ in alphabeto.⁊ dic q iſte conduxit ſalum ⁊ certũ quid fiſco dedit vt poſſet de illo ſalu tributum exigere ⁊ dicit publicanus.vt.j.de publicanis.l.i.§.i. Ibi a vẽditore primo quia ea penes ſe depoſita habebat.

Predium ¶ Siue res ſit tradita ſiue quaſi debetur euictio ſiue euincatur iure dominij ſiue iure ypothece.hoc dicit. In glo.ſcilicet actione in fi.vel dic q intereſt mariti ratione medij temporis cum poſſit auocari per ypothecariam vt in prima parte glo.vel dic q poteſt marito culpa imputari vt.j.de iur do.l.ſi extraneus. Ja.bu.

Inter venditorem. ¶ Ibi vt ſalarium.iſta ſunt verba pacti.ibi cederet.non autem dixit venditor ſe preſtaturum.ibi extraordinarios.i.extra antiquã ſolẽnitatem vt.C.de formulis.l.vt.ij.⁊.ſ.de nego.ge.l.actio ſm Odo. ¶ Sed nunquid hoc ſalarium tranſit ad heredem.vide.C.de ãnonis ciuilibus.l.i.li.xi. Roy. Ante demum ibi pilam cõſtituit quoddã monimẽtum erat ad defendendum domuz ab impetu maris. Alij habent in littera pilam ⁊ tunc expone vt no.ſ. ad.l.acquil. Item mella in prin.

I mercedem. ¶ Ibi locata ē per quā-cūqʒ. ⁊ in hoc grauit labeo.l.ʒ glo. aliter dicat. Ray. Ego ſto cum glo. maxime quia paulus quaſi vbiqʒ inſidiatur labeoni. ibi vno. alij habent in litera duo. ibi id accedet. ſ. conuiuium. ibi inſole cōductor ſcilicet primus.

Si cum fundum. ¶ Ibi minime. i. non eſt verū quod ſupradictum eſt eo caſu q ſequit̄ ſi modo ⁊c. ibi tranſit q̄ tunc vr̄ ſepulchrū tacite exceptū. nec ob. ē ſa. her. l. fundus mihi vt ibi no.

Si habitatoribus. ¶ Verbis ꝯtctus ſtat̄ niſi aliter de mente cōſtet. ibi habitantib⁹ ē gratis. ibi paulus corrigens labeonē. m. ibi habitatores gratis. ibi ꝓhibebit emptor in glo. fi. Ibi idem q̄ in habitatorib⁹ cum mercede. ar. j. de dol. ariſto. §. fi. in eadē glo. in fi. dic gratis ita q̄ illi non teneat̄. ar. j. de precario. l. i. ⁊. l. cū ꝑcario. ⁊ dic ſʒ Ja. bu. q̄ dictio aut ponitur ꝑ et. ⁊ determinat verbum habitatorib⁹ vt adiecto ducentes referat̄. Et nota quattuor genera ꝑſonarum. ſ. habitantes ex cōducto cum mercede. Item habitantes gratis pura ex donatione ex qua non preſtat̄ euictio. Item habitantes ꝑcario habitantes gratis excipi debēt nominatiʒ vel ſpecialiter nō gratis excipi poſſunt generaliter. Jac. bu.

I ſeruus. ¶ Ubi poſt venditionē ⁊ ante traditionē venditor ſeruo vendito imparuit inſolita ex quo ſeruus leſus eſt tenetur ipſe venditor. Si vero ſolita non tenetur ſm̄ quoſdā ſed vtrūqʒ falſum eſt. hoc dicit. Ja. bu. ¶ Ibi fecit ante traditionem. ibi imparturus eras ſubaudi nō tenearis inquid labeo.

Si dolia Aut dictum eſt accedere dolia vt ſpecies. ⁊ dātur qualia ſunt. aut dictum eſt accedere dolia i certis de certis. ⁊ dantur integra. hoc dicit. ⁊ vide ſupra. e. l. ſi venditor hominis. ⁊ de contrahen. emptio. l. comprehenſum. ibi fundo vendito. ibi dabit venditor octuaginta diſtat̄. ibi integra dat non obſt. de lega. primo. l. qui duos. vt ibi notatur in glo. ſecūda.

Ibi nota. non. Uel dic quod ibi erant in foſſa. Ibi non ſecūdū Odofre.

I ſeruus. ¶ Difficultas non impedit. ⁊ rei que eſt apud hoſtes eſt cōmertium propter poſtliminium. hoc dicit. ⁊ dic ſi ſeru⁹ contra aliquos liberi hominis. ⁊ hoc tollit contrarium. Ibi ſit fuga. ⁊ ſic non obſtat ſupra de contrahēda emptio. l. ſi res. §. ſi quis amico. ſecūdum Jaco. de ra. in fine recuperatus ab hoſtibus. quia ipſe videtur vendita. argu. de conſtabi. n. emptio. l. nec emptor. ⁊ hoc verum ſi emptor ſciebat ſeruum ab hoſtib⁹ captum. nam venditor expectare debet donec poſſet preſtare. ⁊ idē in ſupra. Si enim ignorabat emptor quare expectare teneatur. non video. vt infra de verborum obligationibus. l. continuus. §. illud. Francī.

¶ Explicit lectura domini Alberici de Roſate. ſup ſecūda parte ff. vet. Impreſſa Papie. Opera impēſis domini Joānis de lignano Mediolanēſi. Sub anno a natiuitate domini. M. cccc. lxxxix. die. xviij. Marcij.

Regiſtrum huius operis.

a b c d e quaterni. f g h i k l m n o p q r terni. s t duerni. v x y ʒ ⁊ terni. ꝯ quaternus.

¶ Ne in penam nō paruam impudenter incurras o bibliopola. audiſſime ſcias obtētū ee ab Illuſtriſſimo ⁊ ſapientiſſimo Mli principe reſcriptū ne lectura domini albe. de roſa. de ꝑgamo ſup ſecūda. ff. vet. ad decimū vſqʒ annū aut imprimi poſſint. aut alibi impreſſa importarj venalia in eius diſtrictum. ſub pena indignationis ceſaree. ⁊ eris in eo. contēta. Itaqʒ ne ignarus eſſes te admonitum eſſe volui. Jo. lignanus.